

DNI RÓŻANA PIKNIK MILITARNY
Z OBRAD RADY MIEJSKIEJ KREATYWNE WAKACJE

ŚWIĘRSZCZ RÓŻANA

FB - PŚwiderski

Gmina Różan zakupiła autobus szkolny na potrzeby dowozu uczniów dofinansowany w kwocie 500 000 zł z programu Autobusy dla mazowieckich szkół.

*

Samorząd pozyskał pieniądze na zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego wraz z pełnym wyposażeniem dla OSP Różan (1 947 448,30 zł w tym z funduszy europejskich 1 280 950 zł). Nowy pojazd i sprzęt pozwoli na poprawę efektywności jednostki w niwelowaniu skutków zdarzeń. Zastosowane obecnie rozwiązania w nowych wozach ratowniczo-gaśniczych zwiększają stopień automatyzacji systemów pracy pojazdu, a także znacznie udoskonalają poziom techniczny sprzętu transportowego i gaśniczego. Dzięki temu strażacy będą mogli bardziej efektywnie realizować zadania, zapewniając szybszą i skuteczniejszą reakcję na zgłaszane zagrożenia.

*

W gminie funkcjonuje system powiadamiania SMS. Umożliwia bezpłatne otrzymywanie informacji o ważnych – istotnych z punktu widzenia urzędu informacjach, zagrożeniach, utrudnieniach, awariach oraz zbliżających się np. terminach opłat. Powiadomienia są dostarczane za pośrednictwem SMS na podany nr telefonu komórkowego. By skorzystać z tego systemu należy dokonać rejestracji. Formularz do tego przeznaczony dostępny jest w serwisie internetowym gminy oraz w siedzibie urzędu. Wypełniony należy dostarczyć do sekretariatu.

*

W dniach 7-10 października br. na terenie gminy przeprowadzone zostały kontrole palenisk domowych pod kątem przestrzegania zakazu spalania odpadów i wymogów określonych w uchwale antysmogowej. Podczas kontroli pobierano próbkę popiołu z palenisk z przeznaczeniem do badań laboratoryjnych oraz mierzono wilgotność drewna.

*

W październiku burmistrz gminy ogłosił drugi przetarg na sprzedaż nieruchomości z przeznaczeniem na zabudowę mieszkaniową. Przetarg obejmował 5 działek przy ul. Parkowej w Różaniu w cenie wywoławczej od 54 do ok. 6 tys. netto.

*

W gminie przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Prycanowo i Podborze oraz do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zainteresowani mogą zapoznać się z dokumentacją dotyczącą przedmiotowej sprawy oraz składać wnioski dotyczące planu do dnia 12.11.br.

*

Kolejna akcja honorowego krwiodawstwa pod hasłem Nie bądź obojętny - podziel się kropelką krwi - uratuj czyjeś, życie odbędzie się 30 listopad br. w urzędzie gminy. Rejestrować się można w dniu akcji w godz. 8³⁰-11³⁰.

*

W ramach programu Pomoc Żywnościowa 2021–2027 z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w poniedziałek 21 października br. na targowisku miejskim wydawane były paczki żywnościowe.

Stronie Śląskie - dwa zdjęcia tego samego miejsca, sprzed i po powodzi 18.09.2024 r.

Sprawdź firmy podające się za operatorów programu Czyste Powietrze

Uważajmy na firmy, które zapraszają na spotkanie i nakłaniają do współpracy, powołując się na partnerstwo w programie, a często też bezprawnie posługując się znakami graficznymi Czystego Powietrza czy instytucji zarządzających programem.

Bądźmy czujni, sprawdzimy wykonawcę w gminie. I niech nie myli fakt, że spotkanie konsultacyjne jest organizowane w wynajętej sali gminy czy urzędu.

PAMIĘTAJ

regularne usuwanie zanieczyszczeń z przewodów kominowych przez kominiarza zabezpiecza przed powstaniem pożaru sadzy w kominie

Państwowa Straż Pożarna każdego roku odnotowuje kilkanaście tysięcy pożarów spowodowanych wadami lub nieprawidłową eksploatacją urządzeń grzewczych.

W roku 2023 odnotowano 15285 pożarów od urządzeń grzewczych na paliwa stałe, 170 pożarów od urządzeń na paliwa płynne i 383 pożary od urządzeń na paliwa gazowe.

Od 24 sierpnia br. najwięksi sprzedawcy energii elektrycznej posiadają w ofercie umowy z dynamiczną ceną energii.

Nowy rodzaj oferty adresowany do odbiorców indywidualnych z cenami dynamicznymi jest skierowany przede wszystkim do odbiorców, którzy znają zasady funkcjonowania rynku energii i potrafią aktywnie zarządzać własnym zużyciem prądu.

Świerszcz Różański

GAZETA LOKALNA
MIASTA I GMINY RÓŻAN

www.swierszcz.gouk.pl
swierszcz@gouk.pl

Redaguje zespół.

Redaktor naczelny: Sebastian Olszewik

Współpracowali:

I. Murzyn, M. Cachel, Z. Kozłowski,
J. Załęska

Adres redakcji, wydawca i druk

Gminy Osrodek Upowszechniania Kultury
w Różanie
im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
06-230 Różan ul. Mickiewicza 5
tel. 29 76 69 042 - 512 965 398

Skład i łamanie:

K. Kruszewski

Na okładce

Fot. M.Cachel

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, a także zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów, zmiany ich tytułów oraz obróbki zdjęć. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń. Redakcja nie zawsze zgadza się z poglądami autorów tekstów.

ISSN 1640-1573

Data wydania 31 X 2024 r.

Cena 2 zł

Ogłoszenia: do 20 słów za darmo

1cm² – 1 zł

Zastrzeż numer PESEL

Chcesz mieć pewność, że nikt nie wykorzysta Twojego numeru PESEL bez Twojej wiedzy? Zastrzeż PESEL to usługa, dzięki której nikt nie weźmie na Ciebie kredytu, ani nie kupi sprzętów na raty.

Od czerwca 2024 r. każdy może zastrzeż swój PESEL. Instytucje finansowe, notariusze i operatorzy telekomunikacyjni są zobowiązani do sprawdzenia statusu PESEL-u przed podpisaniem umowy skutkującej zobowiązaniami finansowymi. Dzięki temu ofiary kradzieży tożsamości nie będą ponosić konsekwencji działań oszustów. Obowiązek weryfikacji zastrzeżenia PESEL-u wszedł w życie 1 czerwca br. Można go zastrzeż elektronicznie za pomocą aplikacji mObywatel lub na stronie internetowej gov.pl, osobiście w urzędzie gminy, oddziałach banków oraz placówkach pocztowych. Zastrzegając numer nikt na nas nie zaciągnie zobowiązania finansowego i ograniczy konsekwencje dochodzenia roszczeń, gdyby ktoś posłużył się naszym PESEL-em.

ILUZJON

6 maja br. Rada Miejska obecnej kadencji. Od lewej: Jolanta Kruszewska, Marek Osiecki (z-ca burmistrza), Ewa Chełchowska, Andrzej Rupiński, Bogdan Szatanek, Stanisław Białobrzeski, Piotr Świderski (burmistrz), Andrzej Wilczewski, Paweł Zabielski, Dariusz Banaszek, Zbigniew Janyszko, Marlena Mrozek-Koczara, Ryszard Nowociński, Małgorzata Załęska, Magdalena Glimasińska, Ewa Brant, Tomasz Grzeszkowicz.

30 września br. Uroczyste wręczenie odznaczeń zasłużonym honorowym dawcom krwi. Od lewej: Piotr Świderski, Grzegorz Hołozubiec, Danuta Hołozubiec, Olga Rybacka-Milewska, Zbigniew Janyszko.

Bachmut 23 lutego 2024 r.
450 letnie ukraińskie miasto liczące 71000 mieszkańców – zostało całkowicie zniszczone po roku rosyjskich ofensyw.

rozan.esesaj.pl

Z OBRAD RADY MIEJSKIEJ

I Sesja 6 maja br.

Pierwsze spotkanie radnych nowej kadencji (2024-2029). Podjęto kluczowe decyzje dotyczące organizacji pracy rady oraz dokonano wyboru przewodniczącego. Obrady otworzył radny senior, Ryszard Nowociński.

Po odczytaniu roty radni składali uroczyste ślubowanie. Odbywa się ono w ten sposób, że po odczytaniu roty wywołani kolejno radni powstają i wypowiadają słowo - ślubując. Skład Rady Miejskiej kadencji 2024-2029: Dariusz Banaszek, Stanisław Białobrzęski, Ewa Brant, Ewa Chelchowska, Magdalena Glimasińska, Tomasz Grześkiewicz, Zbigniew Janyszko, Jolanta Kruszewska, Marlena Mrozek-Koczara, Ryszard Nowociński, Andrzej Rupiński, Bogdan Szatanek, Andrzej Wilczewski, Paweł Zabielski, Małgorzata Załęska. Podobnie jak radni, ślubowanie złożył Piotr Świdewski, który po raz 4 będzie sprawował urząd burmistrza.

Przewodniczącym rady został Zbigniew Janyszko, wybrany jednogłośnie w głosowaniu tajnym i był jedynym kandydatem, a na zastępcę wybrano Ewę Brant.

Jedną z pierwszych uchwał, podjętych przez nową radę gminy było ustalenie wynagrodzenia miesięcznego burmistrza, na które składają się: wynagrodzenie zasadnicze - 10.250 zł, dodatek funkcyjny - 3.150 zł, dodatek specjalny - 4.020 zł (podane kwoty brutto).

Radni wybrali zastępców, przedstawicieli poszczególnych komisji oraz przewodniczących, którymi zostali: Jolanta Kruszewska - Komisja Budżetu i Finansów, Rozwoju Gospodarczego i Gospodarki Komunalnej, Prawa i Porządku, Tomasz Grześkiewicz - Komisja Oświaty, Zdrowia, Spraw Socjalnych, Kultury i Kultury Fizycznej, Marlena Mrozek-Koczara - Komisja Rewizyjna, Paweł Zabielski - Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, Ewa Chelchowska - Komisja Rolnictwa, Leśnictwa, Ochrony Środowiska i Rozwoju Terenów Wiejskich i Stanisław Białobrzęski - Komisja Ochrony Radiologicznej.

(...) Jesteście Państwo twórcami historii wraz z moim skromnym udziałem, ale to co się u nas dzieje od tych kilku lat świadczy o tym, że można przez wszystkie fale, ten galeon samorządowy przeprowadzić. (...) Mamy przed sobą mnóstwo pracy, mnóstwo wyzwań i bardzo, bardzo, bardzo dużo inwestycji do zrealizowania, które są robione po to, żeby popra-

wić jakość życia mieszkańców gminy Różan. Mam nadzieję, że wszystko nam się uda wierzę w to i liczę na to, że będziemy się razem wspierać i mam nadzieję, że będzie nam się dobrze współpracowało ku dobru wspólnemu - podsumował sesję burmistrz Piotr Świdewski.

II Sesja - 31 maja br.

Na sesji oprócz radnych, sołtysów, dyrektorów placówek, obecna była Aneta Korczyk - dyrektor Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych. Tak jak ma to miejsce od lat, przedstawiła raport i informowała o stanie środowiska i działań na Krajowym Składowisku Odpadów Promieniotwórczych, które od ponad sześciu dekad znajduje się na terenie gminy. Pierwsza część raportu zawiera wyniki monitoringu radiologicznego terenu i otoczenia KSOP, które stanowią podstawę oceny jego bezpieczeństwa. Druga część to krótki opis działań informacyjnych i edukacyjnych zrealizowanych przez ZUOP w 2023 r. Jak czytamy w raporcie, w ubiegłym roku na składowisko trafiło 126 bębnow o objętości 200 dm³ każdy, zawierający przetworzone do postaci stałej odpady promieniotwórcze, 2 nietypowe opakowania wielkogabarytowe zawierające odpady stałe, 2 pojemniki wielokrotnego użytku zawierające przetworzone zużyte źródła promieniotwórcze. Łącznie to 26,2 m³ przetworzonych odpadów promieniotwórczych. *- Poprzedni rok był dla nas bardzo intensywny, jeżeli chodzi o edukację i o informację - zaznaczyła dyrektor. W związku ze zmianą prawa atomowego wprowadzono obowiązek edukacyjny i informacyjny związany z prowadzoną działalnością, który mówi jakiej są obowiązki ZUOP.*

Kolejnym tematem sesji była informacja o stanie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy za 2023 r., którą streścił Kierownik Posterunku Policji w Różaniu Radosław Długolecki. Z przedstawionego raportu wynika, że przeprowadzono 109 postępowań (67 dotyczyło gminy Różan). Z podanego wykazu przestępstw najwięcej, bo aż 15 dotyczyło uchylania się od obowiązku alimentacyjnego. Jeśli chodzi o wykroczenia to najczęstszymi było prowadzenie pojazdu bez uprawnień (21 przypadków). Warto w tym miejscu dodać, że wzrosła liczba zgłoszeń w ramach Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa z czego

większość okazała się niepotwierdzona. Natomiast informacja na temat bezpieczeństwa przeciwpożarowego, która była kolejnym punktem obrad, to dyskusja nad sprawnością hydrantów p.poż. Problem ten ma zostać szczegółowo zweryfikowany. Burmistrz po raz szósty zaprezentował radzie miejskiej coroczny raport o stanie gminy. Dokument ten obejmuje podsumowanie działalności za rok ubiegły, w szczególności z realizacji polityki, programów i strategii, uchwał rady miejskiej. Treść raportu znajduje się na stronie urzędu gminy pod adresem - www.rozan.bipgminy.pl/public/, a streszczenie na stronie 6. Nad dokumentem przeprowadzono dyskusję, w której udział mogli wziąć mieszkańcy, jednak nikt się nie zgłosił, więc radni zaczęli w swoim gronie. Rozpoczęła Jolanta Kruszewska dopytując o nowe miejsca pracy, pozyskanych przedsiębiorców i sprawy bieżące. Dołączyła Magdalena Glimasińska, którą również interesowały inwestycje i inwestorzy, a także grunty gminne przeznaczone pod budownictwo. Zwróciła uwagę na wyłączenia oświetlenia ulicznego o godzinie 23. Burmistrz informował, że od 1 lipca oświetlenie zostanie przywrócone w okresie nocnym na okres wakacyjny, a na stałe po wymianie na energooszczędne. Natomiast Marlena Mrozek - Koczara dopytowała o godziny pracy składowiska śmieci wielkogabarytowych.

Zwyczajowo pokłósiem debaty jest podjęcie uchwały w sprawie votum zaufania i udzielenie absolutorium dla burmistrza, które uzyskał po jednomyślnym zatwierdzeniu przez radnych sprawozdania finansowego.

Zgodnie z porządkiem rada podjęła uchwałę w sprawie zarządzenia wyborów sołtysów i członków rad sołeckich na dzień 7 lipca br. Zgodnie ze statutami wszystkich sołectw, na terenie gminy wybory powinny odbyć się w terminie 3 miesięcy od daty ukonstytuowania się nowej rady miejskiej.

Następnie rozpoczęła się procedura określająca zamiar połączenia samorządowych instytucji kultury - Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej, w celu utworzenia Gminnego Ośrodka Kultury i Czytelnictwa. Temat ten wywołał burzliwą dyskusję pośród radnych. Jest to uchwała intencyjna, która ma na celu jedynie wyrażenie woli. Następnie procedura połączenia podlegała będzie zaopiniowaniu przez Bibliotekę Narodową w Warszawie. Jeśli połączenie dojdzie do skutku to wrócimy do sytuacji sprzed 2008 r. Jedynie Jolanta Kruszewska wyraziła negatywną opinię w tym temacie uzasadniając *(...) jest to związanie jednej instytucji na terenie gminy Różan, nie podoba mi się to, bo to jest takie pomniejszanie wartości naszego miasta (...) mam nadzieję, że Biblioteka Narodowa wyrazi negatywną opinię, ale to jest taka, moja nadzieja. Wątpliwości wyraziła również wiceprzewodnicząca Ewa Brant - czy aby to nie wpłynie na jakość funkcjonowania tych dwóch jednostek.*

- Połączenie nie spowoduje żadnego uszczerbku w zakresie wykonywanych zadań dla obu jednostek (...) zawsze można do tego wrócić - zaznaczał burmistrz.

cd. na str. 7

Jedną z nieczynnych brytyjskich elektrowni węglowych w hrabstwie West Yorkshire jest przekształcana w akumulatorowy system magazynowania energii.

W pobliżu Ferrybridge w hrabstwie West Yorkshire znajdują się pozostałości trzech elektrowni węglowych. Działały przez prawie sto lat, pierwsza z nich została uruchomiona w 1927 r., a ostatnia została zamknięta w 2016 r. Teraz na tym terenie powstaje akumulatorowy magazyn energii. Będzie on miał moc 150 megawatów, co według szacunków wystarczy do zasilenia 250 000 domów. Budowa rozpoczęła się w sierpniu 2023 r., a w czerwcu 2024 r. przejechały pierwsze baterie. W następnym miesiącu zainstalowano ostatnią z 136 jednostek akumulatorowych. - *Właśnie wchodzimy w fazę rozruchu i mamy nadzieję, że uda nam się ją uruchomić na początku przyszłego roku* - mówi Heather Donald z SSE Renewables, dyrektor ds. lądowej energetyki wiatrowej, słonecznej i akumulatorowej w Wielkiej Brytanii i Irlandii. Budowa magazynów energii na terenie starych elektrowni węglowych ma wiele zalet. Przede wszystkim istnieją tam podłączenia do sieci energetycznej. Oznacza to, że podłączenie magazynów jest tak proste, jak to tylko możliwe. W Wielkiej Brytanii 30 września br. została zamknięta ostatnia elektrownia węglowa Ratcliffe-on-Soar w Nottinghamshire. Udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii stale rośnie. Zgodnie z raportem Międzynarodowej Agencji Energetycznej opublikowanym w styczniu br., odnawialne źródła energii będą wytwarzać w tym roku 33,5% światowej energii elektrycznej i do 2028 r. może się zwiększyć do 41,6 %.

RABAT, Maroko. Rzadkie opady deszczu pozostawiły laguny wody wśród palm i wydm Sahary, odżywiając niektóre z najbardziej dotkniętych suszą regionów od dziesięcioleci.

Pustynia w południowo-wschodnim Maroku jest jednym z najbardziej suchych miejsc na świecie i rzadko doświadcza deszczu późnym latem. Marokański rząd poinformował, że dwudniowe opady deszczu we wrześniu przekroczyły średnią roczną gdzie spada średnio mniej niż 250 milimetrów rocznie, w tym w Tata, jednym z najbardziej dotkniętych obszarów. W Tagounite, wiosce położonej około 450 km na południe od stolicy Rabatu, w ciągu 24 godzin zarejestrowano ponad 100 mm. Burze przyniosły więcej opadów niż widziano od dziesięcioleci, pozostawiając uderzające obrazy obfitej wody tryskającej przez piaski Sahary wśród zamków i pustynnej roślinności. *Minęło 30 do 50 lat, odkąd mieliśmy tyle deszczu w tak krótkim czasie* - powiedział Housseine Youabeb z Generalnego Inspektoratu Meteorologii Maroka. Jednak woda przedzierająca się przez piaski i oazy spowodowała śmierć ponad 20 osób w Maroku i Algierii oraz zniszczyła zbiory rolników.

Od 13 września br. ulewne deszcze przyniesione przez huragan Borys, spowodowały poważne powódzie w południowo-zachodniej Polsce, dotykając w szczególności województwa:

dołnośląskie, opolskie, śląskie i małopolskie. Rzeki takie jak Morawka wylały, a niektóre tamy zawaliły się, co doprowadziło do rozległych powodzi. W ciągu zaledwie kilku dni w regionie spadło 400-500 mm deszczu i opady w ciągu 24 godzin równe miesiącowi. Spowodowało to zalanie lokalnych rzek i zbiorników wodnych. Katastrofa dotknęła bezpośrednio 57 000 osób, a 6 544 mieszkańców zostało ewakuowanych. Zniszczone i uszkodzone zostało 11 502 budynków mieszkalnych i 6 033 budynków rolniczych i handlowych oraz 724 obiekty użyteczności publicznej. Liczby te ulegną zmianie wraz z rozwojem sytuacji i przeprowadzaniem ocen.

Gdzie są nasi chłopcy?

W ukraińskich mediach pojawiła się relacja matki, do której ranny syn zadzwonił tuż przed wkroczeniem Rosjan. Nie zdążył uciec z Awdiijwki. Po wkroczeniu Rosjan

do miejsca, gdzie się ukrywał, rodzina straciła z nim kontakt. Ślad po rannych zaginął. Przy kolejnej wymianie jeńców znowu padnie popularne teraz na Ukrainie pytanie: gdzie są nasi chłopcy z Awdiijwki? Z relacji żołnierzy wynika, że i tak sadyistyczna wojna jeszcze bardziej się zbrutalizowała. Historie jeńców wziętych do niewoli w Mariupolu, choć łamiące konwencje genewskie, wydają się niczym wobec tego, co obecnie dzieje się na froncie. Wtedy Rosjanie jeńców głodzili, torturowali i szczykowali. Obecnie Rosjanie rozstrzelują jeńców na miejscu.

Wall Street Journal szacuje, że na Ukrainie zginęło 200 tys. Rosjan, a 400 tys. zostało rannych. Oznacza to - w teorii - 600 tys. wyeliminowanych żołnierzy nad Dnieprem. Przypomnijmy, że w czasie walk w Czeczenii po stronie Rosji było 11 tys. zabitych, a w Afganistanie - 14 tys. zabitych radzieckich żołnierzy. Trudno nawet porównywać potencjał rezerw ZSRR do Federacji Rosyjskiej. Co prawda Rosja dysponuje dużym potencjałem rezerw (w Federacji Rosyjskiej jest ponad 400 tys. skazańców), to jednak rekrut o niskiej wartości bojowej, co potwierdziło się w nadgranicznych walkach pod Kurskiem.

W ostatnich latach Ministerstwo Spraw Zagranicznych wydało 366 tys. wiz dla obywateli państw muzułmańskich i afrykańskich. Wizy wydawane były bez należytej kontroli, sprawdzenia, często według specjalnych zaleceń polityków PiS - wynika z raportu Najwyższej Izby Kontroli, do którego dotarła Gazeta Wyborcza. Raport z załącznikami liczy ponad 300 stron. Z raportu wynika, że w latach rządów Prawa i Sprawiedliwości czterech ministrów spraw zagranicznych: Witold Waszczykowski, Jacek Czaputowicz, Zbigniew Rau oraz Szymon Szykowski vel Sęk, nie sprawowało należytego nadzoru nad procesem wizowym. Kontrolerzy wskazują na nietransparentny i korupcyjny mechanizm wpływania na decyzje konsulów, co mogło otwierać drogę dla oszustów do wjazdu do Polski.

Spotkanie Antoniego Macierewicza z tajemniczym Rosjaninem, przekazany nośnik pamięci z informacjami o katastrofie smoleńskiej, ponad 81 mln zł wydanych na funkcjonowanie podkomisji smoleńskiej i wątpliwej wartości merytorycznej ekspertyzy - to część informacji zawartych w prawie 800-stronicowym raporcie MON. - *Będą sformułowane zawiadomienia do prokuratury* - zapowiedział Władysław Kosiniak-Kamysz. A konkretnie 41 zawiadomień. Antoni Macierewicz był ministrem Obrony Narodowej, poseł PiS proponował ekspertem zagranicznym łapówkę, 5 tysięcy brytyjskich funtów, żeby tylko wycofali się z opinii o przyczynach katastrofy samolotu pod Smoleńskiem i potwierdzili zamach.

Według danych raportu Deloitte w 2023 r. imigranci z Ukrainy przyczynili się do wzrostu PKB Polski o 0,7-1,1 proc. Łączne dochody budżetu państwa wzrosły o 1,45 proc., co oznacza nawet 19,9 mld zł, przy jednoczesnych kosztach związanych z pomocą dla uchodźców na poziomie 5 mld zł. Jest to niezaprzeczalnie pozytywny wpływ na polską gospodarkę. Dodatkowo obywatele Ukrainy zapelniają lukę kadrową w wielu sektorach, które inaczej znalazłyby się w bardzo trudnym położeniu.

Według czwartkowego tj. 17.10. br. wydania Gazety Wyborczej, politycy Prawa i Sprawiedliwości organizowali spotkania z wyborcami w całej Polsce, wykorzystując do tego program Czyste powietrze. Wydali na to pieniądze w zaledwie sześć tygodni. Redakcja gazety twierdzi, że posiada na to niezbita dowody w postaci kopii e-maili, umów oraz zdjęć.

Polska ma już większe zasoby złota niż Wielka Brytania. Ogółem wartość rezerw dewizowych NBP to już ponad 200 mld USD. Dzięki konsekwentnej strategii zwiększania rezerw złota NBP zbliża się do światowej czołówki, w której znajdują się m.in. Stany Zjednoczone, Niemcy, Francja i Szwajcaria.

- hahahaha ... wina Tuska, że tak późno się za złodziei zabrał...**(jan)**
- Chcesz być politykiem---finansuj się z własnej kieszeni. **(Optymista)**
- Dobrze im tak za ten węgiel po ok 4000zł/tona.....i składką zdrowotną dla emerytów - 9% .... **(wypad PIS !!!)**
- Wystarczy, że każdy wyborca PiS przeznaczy 15 zł na wpłatę będzie 100 mln! **(Erty)**
- Wszystko się zmateriałowowało nawet nasze dusze, a Witkacy ostrzegali ludzkość przed zanikiem uczuć metafizycznych na rzecz materii, prawdziwa religia, sztuka, filozofia co karmiło naszego ducha, co nas odróżniało od bydła, powymierało niczym mamuty. **(mysia utopia)**
- Odłożone składki emerytalne i rentowe do ZUS są własnością odkładającego, jeśli ich nie wykorzystał będąc na emeryturze powinny być po śmierci dziedziczone i tyle. **(emerytka)**
- Jak nie będziemy pić i palić, to kto ten kraj utrzyma. **(Jolanta273)**
- Kolejne rządy od dawna potrafiły i potrafią tylko jazgotać na siebie i to im nawet dobrze wychodzi. **(koryto)**
- Powódź - Einstein podobno mawiał: Natura nie jest ani miściwa, ani karząca, ona jest po prostu konsekwentna. **(stanley)**
- Była kiedyś jeszcze większa powódź. Tylko Noe z rodziną się uratował. **(taka prawda)**
- W całym kraju powinna nastąpić dokładna analiza etatów we wszelkiego rodzaju urzędach. Okazało by się wówczas, że 50 % urzędasów to znajomi i krewni prowincjonalnych prominentów zatrudnionych nie wiadomo po co. Oszczędności mogą być wykorzystane efektywniej. **(Głos rozsądku)**
- Absolutnie! I dodam, że jestem młodym, przystojnym, wysokim brunetem i nigdy nie zatrudniałem w NBP dwóch farbowanych blondynek! **(ttt)**
- Jeśli oni tacy wszyscy niewinni, to czemu uciekają przed wymiarem sprawiedliwości. Niewinni nie ma się czego bać. Gdyby byli niewinni, to przy każdej kolejnej aferze sypały by się pozwoly o pomowienia. Nikt uczciwy by nie pozwolił żeby go publicznie ocieriano, tym bardziej, że chodzi o poważne przestępstwa. Kto z was by nie zareagował gdyby podano do wiadomości publicznej, że jesteście złodziejami. Niektórzy za bardzo sobie wzięli słowa prezesa do głowy, że nikt wam nie wmówi, że białe jest białe, a czarne jest czarne. **(Ony)**
- Nie wiem czy przy tych swoich rozgrywkach pamiętają jeszcze, że są zwykli ludzie, jak oni to lubią mówić Suwereni! **(???)**
- Wszystko się zacznie dopiero (chodzi o odsiadki, a wcześniej skazania), jak za kilka miesięcy ABDYKUJE pan Poliglota! **(PEGASUS)**
- To złoto jest tyle warte, co te w 1939 r. Było złoto, a strzelać nie było z czego, a później rząd emigracyjny przebałował. **(Wró...)**
- Płaca minimalna odstrasza inwestorów, Niemcy hamują, a to główny odbiorca naszych wyrobów. Od 8 lat społeczeństwo jest roszczeniowe z wywindowanym socjałem, drogą energią, konsumpcja spadnie przez drożyznę i leżymy. **(Nie ma lekko)**

Gmina Różan w 2023 r.

Gmina zajmuje powierzchnię 8435,68 ha i tworzy ją miasto Różan oraz osiemnaście sołectw: Chelsty, Chrzczonki, Dąbrówka, Dzbądz, Dyszobaba, Kaszewiec, Miłony, Mroczi-Rębiszewo, Paulinowo, Podborze, Prycanowo, Szygi, Załęże-Eliasze, Załęże-Gartki, Załęże-Wielkie, Załęże-Sędzięta, Załuzie, Zawady-Ponikiew. Miasto przecina skrzyżowanie dróg krajowych 60 i 61.

Jednostkami budżetowymi gminy są: Szkoła Podstawowa, Przedszkole Samorządowe i Ośrodek Pomocy Społecznej, a posiadającymi osobowość prawną: Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna. Spółką jest Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.

Budżet gminy Różan w 2023 r. wynosił 41.267.464,45 zł i wzrósł rok do roku o blisko 2 mln zł, z czego 10,5 mln zł stanowiła rekompensata z tytułu lokalizacji Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych. Warto zauważyć, iż aktualnie opłata z tego tytułu stanowi 22% budżetu gminy, gdzie w 2015 r. wynosiła blisko 40%.

Budżet Gminy za 2023 r. zamknął się nadwyżką i wolnymi środkami w kwocie 3.322.903,29 zł. Przy planowanym deficycie w kwocie 5.265.793,73 zł. Gmina na koniec 2023 r. nie posiadała zadłużenia.

W gminie funkcjonuje fundusz sołecki, który wykorzystywany jest m.in. na: remonty dróg, zakupy sprzętu i wyposażenia do remiz OSP i świetlic wiejskich, opracowania dokumentacji technicznej na budowę infrastruktury technicznej i na jej budowę. Fundusz sołecki integruje mieszkańców wsi angażując do podejmowania wspólnych decyzji.

W roku 2023 gmina przejęła z mocy prawa 1576 m² gruntów pod drogi. Przebudowane zostały również drogi w Dąbrówce, Załężu-Eliaszach, Szygach, Załuzie-Chrczanowo. Wybudowana została droga od ulicy Kościuszki.

Wybudowano oświetlenie drogowe w Różanie (działka nr 910), w tym zamontowano 13 słupów oświetleniowych oraz 13 opraw typu LED. Wymieniono oświetlenie na lampy ledowe w Załężu-Eliaszach, Szygach, Kaszewcu, Chelstach, Dąbrówce, Dzbądzu, Mroczkach-Rębiszewo, Prycanowie, Zawadach-Ponikwi,

Paulinowie, Załężu-Sędziętach, Załężu-Gartkach i Załężu Wielkim.

Rozbudowano sieć wodociągową i kanalizację sanitarną w ulicy Leśnej oraz kanalizację w drodze (działka nr 13) w Różanie - 270,5 mb. Wymieniono wodociąg w ul. Poniatowskiego - 70 mb.

Instytucjami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspierającymi w gminie są: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza i Senior+ (w strukturze OPS), Posterunek Policji, placówki oświatowe, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowe. Z tego tytułu w 2023 r. wypłacono świadczenia pieniężne dla 126 osób (251.873,18 zł), a pracą socjalną objęto 216 osób. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacono 30 osobom (15.987 zł.) Opłacono posiłek dla 190 osób (137.896,60 zł.) Objęto 32 osoby standardowymi środowiskowymi usługami opiekuńczymi w miejscu ich zamieszkania. Dopłacono 9 osobom 371.093,60 zł, które przebywały w domach pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał również: zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe), zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, zaliczki alimentacyjne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalno - rentowe, składki na ubezpieczenia zdrowotne, specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenia rodzicielskie, dodatki mieszkaniowe, dodatki osłonowe, elektryczne, węglowe i dla gospodarstw domowych, świadczenia dla obywateli Ukrainy. Mieszkańcy gminy korzystali z poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i prawnego.

Każdego roku Rada Miejska uchwała Gminny Program Profi-

Liczba ludności na 31.12.2023 r.

m. Różan - 2687
gm. Różan - 1640 w tym:

- Chelsty - 90
- Chrzczonki - 84
- Dąbrówka - 41
- Dyszobaba - 214
- Dzbądz - 237
- Kaszewiec - 59
- Miłony - 61
- Mroczi-Rębiszewo - 39
- Paulinowo - 51
- Podborze - 100
- Prycanowo - 48
- Szygi - 97
- Załęże-Eliasze - 36
- Załęże-Gartki - 42
- Załęże-Sędzięta - 34
- Załęże-Wielkie - 125
- Załuzie - 250
- Zawady-Ponikiew - 32

laktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który jest finansowany ze środków własnych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Poprzez imprezy promujące zdrowy styl życia, programy, spektakle, konkursy, zawody, gry i zabawy, organizowane w przedszkolu i szkole podstawowej, dociera się do dużej grupy dzieci i młodzieży w celu uświadomienia zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania narkotyków

czy palenia tytoniu. W gminie funkcjonują 2 grupy AA (Anonimowego Alkoholika), grupa AIAnon dla współuzależnionych oraz grupa wsparcia DDA dla dorosłych dzieci alkoholików. W Domu Dziennego Pobytu funkcjonuje świetlica opiekuńczo - wychowawcza. Zajęcia pod opieką wychowawcy - terapeuty odbywają się we wszystkie dni robocze w godz. 14-18.

W celu podniesienia, jakości życia osób niepełnosprawnych, uruchomiono 2 gabinety rehabilitacyjne, które świadczą usługi w ramach kontraktu z NFZ również w domu chorego. Rokrocznie organizuje się dla osób niepełno-

Gmina jest właścicielem

- 27 działek przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe - 3,34 ha,
- 15 działek przeznaczonych pod budownictwo usługowe - 5,34 ha,
- 9 działek budowlanych - 0,62 ha,
- 15 działek przeznaczonych pod usługi - 0,19 ha,
- 1 działki przeznaczonej pod obiekt służby zdrowia - 0,02 ha,
- gruntów przekazanych w zarząd o łącznej powierzchni 1,85 ha,
- gruntów będących w bezpośrednim zarządzie gminy 18,05 ha w tym 7 działek budowlanych przeznaczonych do sprzedaży 0,54 ha,
- gruntów rolnych będących w zarządzie gminy 5,65 ha,
- gruntów rolnych będących w dzierżawie 5,98 ha,
- gruntów rekreacyjnych 6,67 ha,
- gruntów będących w zasobie 52,07 ha w tym grunty przeznaczone pod budowę zbiornika wodnego na rzece Różanicy 16 ha,
- 7 działek przeznaczonych pod zabudowę zagrodową 0,87 ha,
- dróg o nawierzchni utwardzonej i ulepszonej 43,50 ha,
- 6 budynków wielorodzinnych,
- budynku dwurodzinnego,
- 3 obiektów szkolnych,
- 2 budynków (urząd gminy, budynku ZGK sp. z o.o.),
- budynku po byłym przedszkolu adaptowanego na potrzeby służby zdrowia, dziennego domu Senior+ i Gminnej Biblioteki Publicznej,
- 4 budynków świetlic wiejskich,
- 5 budynków stacji uzdatniania wody,
- budynku oczyszczalni ścieków,
- 1 kiosku,
- 1 budynku PSZOK na wysypisku odpadów komunalnych,
- sieci kanalizacji sanitarnej o długości - 34,84 km,
- sieci wodociągowej o długości - 123,08 km,
- 1 pojazdu - bus szkolny.

sprawnym wakacyjne turnusy rehabilitacyjno-wypoczynkowe nad morzem w Stegnie.

Wspierając działania w zakresie poprawy sprawności fizycznej i intelektualnej oraz aktywności życiowej ludzi starszych, gmina pomaga w funkcjonowaniu nieformalnego Klubu Seniora. W 2023 r. zwiększyła się do 20 liczba aktywnych uczestników Dziennego Domu Senior+.

Podstawowa opieka medyczna w gminie opierała się w 2023 r. na pracy dwóch gabinetów lekarzy rodzinnych. Jeden z nich został zlikwidowany, a w jego miejsce wszedł nowy podmiot oparty o zaplecze grupy GAJDA-Med z Pułtuska.

Do przedszkola i szkoły podstawowej uczęszcza 468 dzieci, nad którymi ma pieczę 57 nauczycieli i 37 osób obsługi.

W gminie znajdują się obiekty sportowo-rekreacyjne: hala sportowa, stadion, boiska i 15 placów zabaw. Hala sportowa udoświadczona jest w dni nauki szkolnej w godz. 8-15 na potrzeby szkół. W godz. 15-20 odbywają się zajęcia sportowo-rekreacyjne finansowane przez gminę, prowadzone przez nauczycieli wychowania fizycznego i trenerów. W okresie letnim zajęcia z młodzieżą odbywają się na stadionie miejskim. Na hali sportowej w sezonie letnim odbywają się zajęcia tylko w dni deszczowe i wietrzne, kiedy nie można prowadzić zajęć na stadionie. Zajęcia odbywają się z podziałem na sekcje: tenisa stołowego, piłki nożnej i siatkowej dla uczniów Szkoły Podstawowej, Karate Kyokushin - dwie grupy wiekowe, piłki nożnej - żaki, orliki, młodziki, seniorzy i zajęcia fitness.

Według raportu gmina Różan pozostawała w 2023 r. w stabilnej kondycji finansowej i organizacyjnej. Na koniec roku nie posiadała jakiegokolwiek zadłużenia. Przy racjonalnej polityce finansowej oraz wsparciu środkami zewnętrznymi, powinna sobie poradzić z realizacją większości zaplanowanych zadań inwestycyjnych. Kwota wydatków inwestycyjnych była rekordowa. Z początkiem 2024 r. zakończono zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne fortu nr 4 w Różanie. Do końca br. zakończy się budowa nowego przedszkola samorządowego. Trwają prace projektowe budowy kłobka i kładki pieszo-rowerowej nad drogą krajową nr 60. Ogromną nadzieją napawa ponadto ilość kontynuowanych i nowo rozpoczętych inwestycji w budownictwie mieszkaniowym jednorodzinnym. Uzbrajanie terenów pod takie inwestycje jest jednym z priorytetów władz gminy i zaczyna przynosić wymierne efekty. Powstają kolejne osiedla domów, co pozwala na ostrożny optymizm, jeśli chodzi o saldo migracji i spadek liczby mieszkańców. Raport ma charakter ogólny. Wszystkie szczegółowe dane dotyczące realizacji zadań gminy znajdują się w sprawozdaniach przyjmowanych przez radę miejską.

Na podstawie Raportu o stanie Gminy za 2023 r. (rozan.bipgminy.pl)

cd. ze str. 4

Z OBRAD RADY MIEJSKIEJ

Gmina planuje zaciągnąć kredyt długoterminowy w kwocie 5 000 000 zł na okres 5 lat z przeznaczeniem na sfinansowanie deficytu budżetu w 2024 r., żeby rozliczyć się z budową przedszkola.

Sejsja III - 13 czerwca br.

Sejsja trwała zaledwie trzy minuty i zwołana została w związku z pilnym podjęciem uchwały w sprawie zmian w budżecie na rok 2024.

Sejsja IV - 23 lipca br.

Porządkowa sejsja, na której podjęto uchwały w sprawie zmian wieloletniej prognozy finansowej oraz w budżecie gminy na rok 2024.

Sejsja V - 30 lipca br.

Sejsja została zwołana na wniosek burmistrza. Obrady rozpoczęły się od uroczystego wręczenia zaświadczeń nowo wybranym sołtysom kadencji 2024-2029: Marcie Żerańskiej z Chelst, Adamowi Rogulskiemu z Chrzczonek, Cecylii Łuczyńskiej z Dąbrówki, Marioli Baszczyńskiej z Dzbędza, Katarzynie Peplowskiej z Dyszobaby, Annie Wilkowskiej z Kaszewca, Dariuszowi Banaszowskiemu z Miłon, Jerzemu Peplowskiemu z Mroczk-Rębiszewo, Katarzynie Beldyckiej z Paulinowa, Katarzynie Napiórkowskiej z Podborza, Ewelinie Zawadzkiej z Prycanowa, Andrzejowi Rupińskiemu z Szyg, Tomaszowi Rawie z Załęża - Sędziat, Bożenie Załęskiej z Załęża - Eliaszków, Ewie Chelchowskiej z Załęża Wielkiego, Krzysztofowi Daniłowskiemu z Załęża - Gartek, Beacie Kanclerz z Załuża i Stanisławowi Olkowskiemu z Zawad - Ponikwi.

- Jako ciekawostka - zauważył burmistrz - wszyscy wójtowie z terenu powiatu makowskiego zwracają się już do nas (...) z prośbą o udostępnienie naszych statutow i (...) nowych zasad wyborów sołtysów i rad sołeckich, żeby w tej kadencji (...) dokonać stosownych zmian również u siebie.

Sejsja VI - 30 sierpnia br.

Sejsja została zwołana na wniosek burmistrza. Mieszkańcy gminy będą płacić więcej za odbiór śmieci. *- Nie jesteśmy w stanie dłużej finansować systemu przy tych stawkach, które mamy. Po ostatnim przetargu wzrosła cena za wywóz śmieci o 130 zł za tonę. Już wcześniej system nam się nie spinał i dokładaliśmy do niego pieniądze. Teraz przestałby nam się spinać jeszcze bardziej. W związku z tym po raz pierwszy od czterech lat, musimy podnieść opłaty. To nie będzie duża podwyżka bo to jest 24 zł od osoby, jeżeli jest bez kompostownika i wprowadzamy większą różnicę pomiędzy tymi osobami, które kompostownik mają na 20 zł - 4 zł różnicy. Być może zachęci to większą ilość osób do kompostowania i nie oddawania śmieci zielonych, bo one generują największy koszt w systemie, bo są najcięższe. Ten wzrost ilości odpadów w głównej mierze jest wygenerowany przez zabudowę letniskową. Ogromne ilości trawy, gałęzi i innych*

rzeczy powodują wzrost ilości odpadów szczególnie w miesiącach kwiecień - październik. Bez podwyżki do końca września zabraknie nam blisko 30% jeżeli chodzi o finansowanie systemu, z podwyżką troszkę mniej. Podwyżka zacznie obowiązywać od 1 października czyli ostatni kwartał jest już z podwyżką 24 i 20 zł. Oczywiście wzrasta też opłata od pojemników przy działalności gospodarczej adekwatnie do podwyżki dla osób fizycznych - wyjaśniał burmistrz.

Nowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne za pojemnik o pojemności:

- 1) 120 litrów - w wysokości - 18,00 zł,
- 2) 240 litrów - w wysokości - 36,00 zł,
- 3) 1100 litrów - w wysokości - 165,00 zł,
- 4) za kontener KP 7 - 7000 l - w wysokości - 1050,00 zł.

Natomiast jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób segregowany, stawka wyniesie dwukrotność wyżej wymienionych stawek za pojemnik.

Nowa roczna ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od domu letniskowego, albo od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wynosić będzie 267,00 zł, nie segregowane w wysokości 534,00 zł.

Redakcja Świerszcza Różańskiego składa serdeczne gratulacje burmistrzowi, radnym i sołtysom, życzy pomyślnej i owocnej pracy w nowej kadencji.

Nagrania audio z posiedzeń Komisji oraz sesji Rady Miejskiej w Różanie udostępniane są w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Różanie pod adresem www.rozan.bipgminy.pl, natomiast materiały na poszczególne posiedzenia zamieszczane są pod adresem www.rozan.esesja.pl. Transmisje online udostępniane są na stronie swierszcz.gouk.pl.

Koncerty Filharmonii Narodowej

GOUK Różan, ul. Mickiewicza 5, godz. 17⁰⁰

- Muzyczne metropolie - Barcelona - 20-11-2024
- Rock and roll - 04-12-2024
- Na królewskim dworze Wazów - 22-01-2025
- Z blaskiem i precyzją - 26-02-2025
- Kwintet dęty drewniany - 12-03-2025
- W świecie musicalu - 09-04-2025
- Od liryki do groteski - 28-05-2025
- W teatrze muzycznym: Pinokio - 11-06-2025

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza

Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego wraz z pełnym wyposażeniem dla OSP Różan!!!

Koszty zadania:

- Wartość projektu: 1 947 448,30 zł. Wysokość wkładu Funduszy Europejskich: 1 280 950 zł.
- Wysokość dotacji celowej z Województwa Mazowieckiego w ramach zadania: OSP-edycja 2024 - 150 000 zł.

Obecnie zmiany klimatu widoczne są w skali globalnej. Wraz z tymi zmianami dochodzi do wzrostu intensywności i częstotliwości wielu zjawisk klimatycznych, takich jak ekstremalne zjawiska pogodowe t.j.: ulewy i burze, fale upałów, grad czy tornada, które są również dostrzegane na terenie gminy miejsko-wiejskiej Różan. Przewidywania naukowców wskazują, że w najbliższym czasie zjawiska te będą się pogłębiać. Dlatego każde działanie zmierzające do poprawy bezpieczeństwa jest bardzo ważne. Jednocześnie wszyscy powinniśmy podjąć działania zmniejszające wielkość emisji zanieczyszczeń. Jak możemy to osiągnąć? Poprzez: oszczędzanie energii elektrycznej, wybieranie transportu przyjaznego środowisku, świadome robienie zakupów, ochronę lasów, oraz poprzez oszczędzanie wody.

Pamiętajmy, że woda stanowi podstawowy składnik wszystkich żywych organizmów i bez niej nie byłoby życia na naszej planecie. Coraz więcej gospodarstw domowych zastanawia się, w jaki sposób można oszczędzać wodę. Jeśli proces ten będzie przemyślany kompleksowo, łącznie z zastosowaniem najnowszych technologii, nie powinien przysporzyć większych problemów. W chwili, gdy każdy z domowników zada sobie pytanie - Jak mogę oszczędzać wodę?, stanie się to jeszcze prostsze. Wspólne kroki zmierzające w stronę oszczędzania wody są na wagę złota.

Wystarczy wprowadzić w życie 10 poniższych zasad, aby każdy z nas mógł z dumą powiedzieć, że także ma swój udział w ratowaniu zasobów wodnych całej planety:

- Zakręcaj wodę podczas mycia zębów, a do płukania ust przygotuj sobie wcześniej kubeczek z wodą.
- Bierz szybki prysznic, zamiast kąpieli.
- Jeśli koniecznie chcesz wziąć kąpiel napełnij wannę w 1/3 jej pojemności – tyle wystarczy – po wejściu do wanny poziom wody podniesie się.
- Najlepiej zamontuj w toalecie spłuczkę z opcją - oszczędne spłukiwanie.
- Zawsze sprawdzaj czy kran jest dobrze zakręcony.
- Zamontuj baterie jednonuchwytowe – regulacja temperatury za pomocą 2 uchwytów trwa dłużej i powoduje większe straty wody.

Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza

W zakresie działań edukacyjnych przeprowadzono spotkanie z uczniami, które odbyło się 23 października w Szkole Podstawowej im. I Dywizji Tadeusza Kościuszki w Różanie oraz spotkanie z lokalną społecznością, również tego dnia w budynku Gminnego Ośrodka Upowszechniania Kultury im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Różanie, a kolejnego dnia z dziećmi Przedszkola Samorządowego w formie zabawy edukacyjnej w celu zrozumienia tematyki rozmowy.

Zostało to zrealizowane. Pozyskano nowoczesny pojazd z pełnym wyposażeniem, umożliwiającą szybką i sprawną reakcję. Zwiększono zdolność i gotowość jednostki OSP. Wzrósł poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy i powiatu oraz świadomość o potencjalnych zagrożeniach wynikających ze zmianami klimatu, sposobów przeciwdziałania i adaptacji do nich.

W ramach Priorytetu II Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza, Działania 2.4 Dostosowanie do zmian klimatu, w zakresie programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021 – 2027, zakupiony został ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy wraz z pełnym wyposażeniem dla jednostki OSP w Różanie. Stanowił on będzie specjalistyczne wyposażenie tej jednostki. Wzmocni znacząco potencjał ratowniczo-gaśniczy, jakim aktualnie dysponuje jednostka dając możliwość szybkiego i skutecznego reagowania na zagrożenia naturalne.

Gmina Różan we współpracy
z LGD Zielony Szlak Niziny Mazowieckiej

W odniesieniu do obecnej sytuacji gmina Różan za cel główny projektu przyjęła efektywniejsze przystosowanie się do zmian klimatycznych i zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami naturalnymi.

- Naczynia najlepiej myć w zmywarce, która zużyje mniej wody, niż potrzeba jest do mycia ręcznego. Jeśli nie masz zmywarki napełnij komorę zlewu wodą z płynem, a następnie naczynia płucz pod niewielkim strumieniem bieżącej wody.
- Zmywarki lub pralki używaj, gdy są pełne lub skorzystaj z programu oszczędnego.
- Latem trawnik wystarczy podlewać co 5 – 7 dni. Najlepiej robić to wczesnym rankiem lub późnym wieczorem, gdy jest najchłodniej, co pozwoli zredukować straty wody powstałe w wyniku jej odparowania.
- Jeśli to możliwe zbieraj deszczówkę - doskonale posłuży np. do podlania kwiatów.

Fot.M.Cachel

Dni Różana 2024

Tegoroczne Dni Różana odbyły się 19-21 lipca. Organizatorami imprezy był Burmistrz Gminy Różan Piotr Świdorski oraz Gminny Ośrodek Upowszechnienia Kultury w Różanie. Frekwencja przerosła najsmielsze oczekiwania. Loty śmigłowcem, wesole miasteczko, foodtracki, pokazy i konkursy. Wystąpili artyści polskiej sceny muzycznej: Dejew, Topky, RoxaOk, Mezo, a gwiazdą niedzielnego wieczoru byli Poparzeni Kawą Trzy.

W piątkowy wieczór można było obejrzeć film biograficzny Maria Skłodowska-Curie w ramach kina plenerowego zorganizowanego przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych.

Seans inaugurował odsłonięcie nowego muralu wykonanego przez Radosława Obrębskiego, który powstał w holidzie noblistce.

Sobota rozpoczęła się Dniami Otwartymi w Krajowym Składowisku Odpadów

Promieniotwórczych. Osoby zainteresowane po wcześniejszej rejestracji mogły zapoznać się z zasadami działania, funkcjonowania obiektu, procesem utylizacji składowanych na nim odpadów promieniotwórczych. Dla dzieci tradycyjnie czekały animacje

teatryk i dmuchańce. O 16³⁰ odbył się konkurs wokalny Śpiewanie w Różaniu. To już dziewiąta edycja tego konkursu. Laureatami zostali Julia Jaskólska, Natalia Bakiera, Zuzanna Kuczborska, Liana Habrys, Karolina Fabisiak, Waldemar Kuczborski. Wykonawców w dwóch kategoriach wiekowych oceniali: Tomasz Grześkiewicz, Andrzej Skrzecz oraz Jarosław Ptak.

O 18⁰⁰ wystąpił Dejm zespół nurtu disco polo. Następnie na scenie pojawiła się dyskotekowa RoxaOk. Rytmy disco przełamała koncertem różańska hardrockowa grupa Bez Poręczy. Ostatnim tego dnia był show formacji Topky, wykonującej muzykę z pogranicza gatunków disco polo i dance.

Następny dzień zaczął się od zawodów wędkarskich. Wzięło w nich udział 18 wędkarzy. W tym roku najlepszym okazał się Marcin Ostrowski następnie Piotr Terlikowski i Andrzej Łuczyński.

O godzinie 10⁰⁰ rozpoczęła się Piątka Królowej Bony, bieg zorganizowany przez Lekkoatletyczny Klub Sportowy Maków Maz. Wśród 113 zawodniczek i zawodników z całego kraju, na mecie najszybszymi z Różana byli: Radosław Mateusiak 1 w kategorii Open,

tekstów, dziennikarz radiowy i osobowość telewizyjna. Po koncercie przedstawiciele KSOP zaprosili na konkurs z atrakcyjnymi nagrodami, a o 19³⁰ wystąpiła rodzima grupa The OrchestRose zachwycająca za każdym razem swym występem. Na koniec, przed

Karolina Strzemieczna 4, Mariola Wójcicka 7, Kamil Tarasiewicz 7, Andrzej Skrocki 10, Robert Chelstowski 11, Janusz Świdorski 11, Rafał Mikuszewski 16, Arkadiusz Kamiński 17, Jakub Strzemieczny 12, Łukasz Małyszka 18.

O 14⁰⁰ grupa Studio Tańca SWAG przygotowała pokaz taneczny, a o 14³⁰ odbył się pokaz Karate SHINKYOKUSHIN. Akcja ratownictwa technicznego jest niezwykle dynamiczna i wymaga synchronizacji wielu działań jednocześnie. Dlatego wymagany jest przy tym podział obowiązków, co można było zaobserwować podczas pokazu, który zaprezentowali strażacy z Komendy Powiatowej PSP Maków Maz., który odbył się o godz.

15⁰⁰. Następnie wystąpił raper MEZO, autor

północą wystąpili Poparzeni Kawą Trzy. Polski zespół pop-rockowy założony w 2005 r., składający się przede wszystkim z dziennikarzy Radia Zet i RMF FM. W zespole grają m.in. Wojciech Jagielski i Jacek Kret, a autorem większości tekstów piosenek zespołu jest Rafał Bryndal.

J.Załęska

HD
HOTEL AVANGARDA
W BIZNESIE I Z RODZINĄ
ul. Królowej Bony 3, Różan tel: +48 29 752 50 34 hotelavangarda.pl

Sala Bankietowa
Łaś 60A (Droga Krajowa 61)
tel. 696 022 250, 600 665 550
andrzej_skrzec@op.pl

Bank Spółdzielczy w Różaniu
Jedyny taki. Twój bank
Rachunki, lokaty, kredyty, karty płatnicze, internet banking, sms banking, dofinansowania telefoniczne, przelewy krajowe i zagraniczne.
tel. 29 7669220 ul. Wileńska 2

GRILL-IMPEX Piotr Oleksiak
Sieluń 4a tel. 766 90 64 www.grill-impeX.com.pl

Organizatorzy:
Burmistrz Gminy Różan - Piotr Świdewski, Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Różaniu.

Współorganizatorzy:
NO.1 EVENTY, Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych, Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych, Klub Lekkoatletyczny Maków Mazowiecki Biega, Koło PZW nr 63 Różanka.

Sponsorzy:
Samorząd Województwa Mazowieckiego, Bank Spółdzielczy w Różaniu, Grill-ImpeX, Ubezpieczenia Marlena Mrozek -Koczara, Sala Bankietowa Lawendowe Wzgórze w Łasi, Hotel Avangarda, Sklep DEKOME, POŻ-BIS.

Serdeczne podziękowania za nieocenioną pomoc kierujemy do Jarosława Zygmunta, Grzegorza Łuniewskiego, Jarosława Wygody, Tomasza Grzeszkowicza, Andrzeja Skrzecza, Jarosława Ptaka, HeliSolution - Loty śmigłowcem, OSP Różan, OSP Szygi, OSP Załużnie, OSP Mroczi-Rębiszewo, PSP w Makowie Mazowieckim, ABC DZIECKA, MKKK Shinkyokushin, Studio Tańca Swag, Lasy Państwowe-Nadleśnictwo Pułtusk, Powiatowa Stacja Sanitarno-epidemiologiczna w Makowie Mazowieckim, ZGK w Różaniu.

Goście podziękowania dla wszystkich artystów i zespołów, a w szczególności dla wspaniałej, różańskiej publiczności. Upał dał się we znaki, ale mamy nadzieję, że bawiliście się dobrze i że każdy znalazł coś dla siebie.

Kreatywne wakacje z GOUK

GOUK w Różanie pozyskał dofinansowanie na realizację projektu pod nazwą - Kreatywne wakacje z GOUK. Kwota 11 400 zł ze środków Fundacji LOTTO została przeznaczona na zajęcia wakacyjne i warsztaty dla dzieci i młodzieży z gminy Różan.

Jak co roku w okresie wakacyjnym i wolnym od szkoły, animatorki czasu wolnego z GOUK przeprowadziły cykl zajęć dla dzieci i młodzieży w wybranych sołectwach gminy Różan. Zajęcia rozpoczęto w Szygach, następnie odwiedziono Załęże-Gartki, Dyszobabę, Załużie, Dzbądz, Różan oraz Podborze. Jedną z atrakcji były slime'y (specjalna masa

plastyczna, którą dzieci nazywają czule glutkiem), o które upominały się dzieci już na samym początku. Malowały także workoplecaki, gotowe obrazy (malowanie po numerkach, wyklejanie diamentkami oraz malowanie kolorowym piaskiem), tabliczki do zdrapywania różnych wzorków, gniotki itp. Dzieci mogły dać ponieść się fantazji i udekorować gniotka według swoich preferencji. Dekorowały także piórniki i skarbonki, które motywowały do oszczędzania pieniędzy. Uczestnicy na wyciętych butelkach robili doniczki z gliny oraz barwne kukielki, które posłużyły do dalszej zabawy. Oprócz zajęć plastycznych dzieci chętnie brały udział w zabawach ruchowych i sportowych. Bawiły się świetnie.

W ramach projektu Kreatywne Wakacje z GOUK odbyły się również warsztaty dla dzieci i młodzieży. Pierwszego dnia zajęcia prowadzone były przez cukierników, na których poruszano kwestie zasad zdrowego odżywiania oraz wpływu cukru na organizm. Poza wiedzą teoretyczną, dzieci miały okazję przygotować słodczyce bez dodatku cukru m.in.: zdrowsze odpowiedniki nutelli, rafaello i batoników musli.

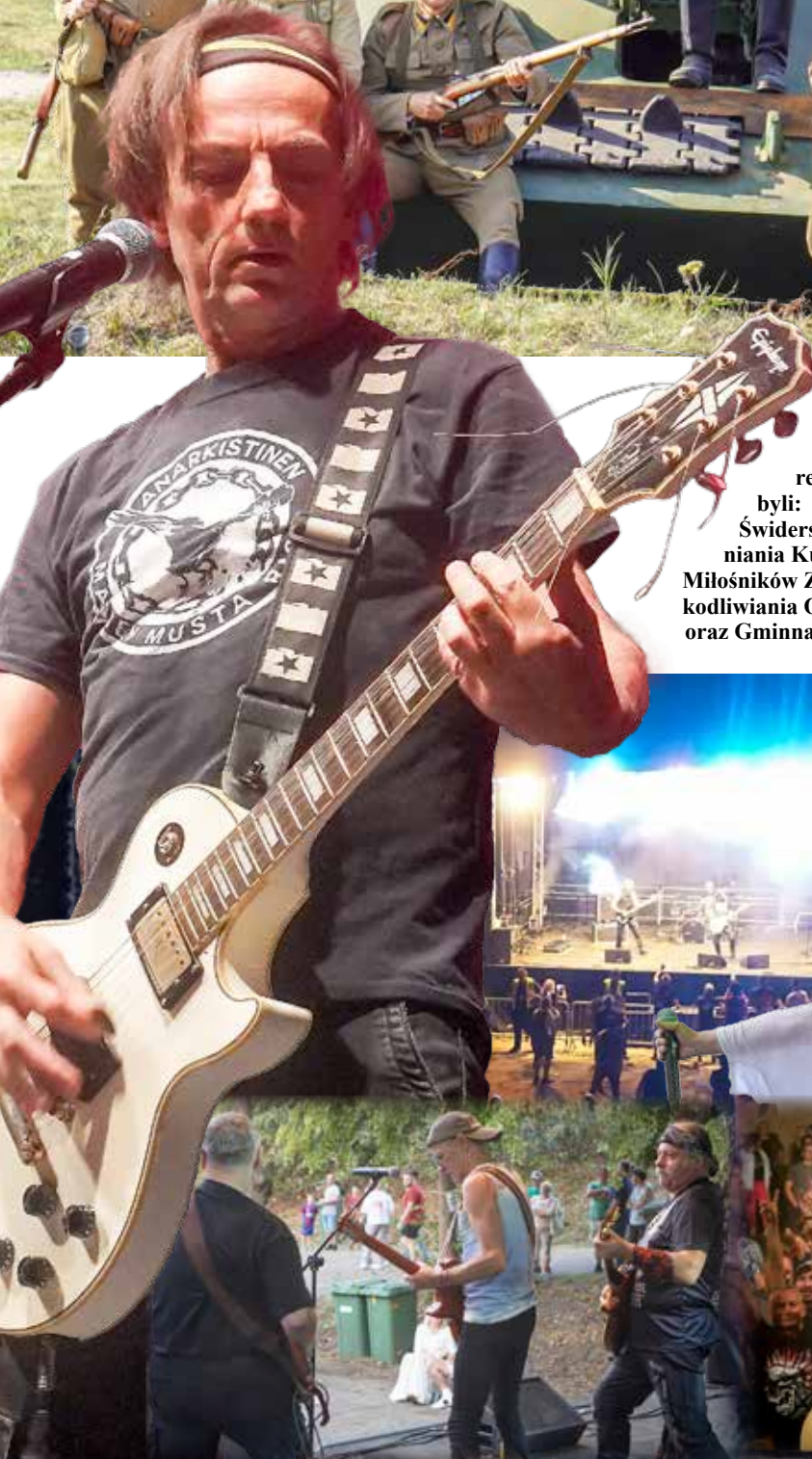
Drugiego dnia odbyły się zajęcia edukacyjno-przyrodnicze pt. Obraz z mchu prowadzone przez pracownicę A&M ART OF NATURE - Macieję Adamczyk. Każdy z uczestników mógł własnoręcznie, zgodnie ze swoim gustem, przygotować obraz z mchu. Każda praca była inna, co czyniło je wyjątkowymi. Podczas zajęć w tle można było wsłuchiwać się w szum wiatru i śpiew ptaków. Warsztaty były zakończeniem projektu. J.Załęska

XIII Różański Piknik Militaryny

Fot. M. Czerwik

Pierwszego dnia w piątek o godzinie 19⁰⁰, przy tylnej kaponierze fortyfikacji wystąpił akordeonista Michał Sawicki. Wykonywał klasyczne pieśni patriotyczne, które były wymarzonym wstępem do seansu kina plenerowego, podczas którego wyświetlano film - Legiony. Drugiego dnia imprezy od godziny 11⁰⁰, po uprzednim zarejestrowaniu się, chętni mogli zwiedzać Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych. Można było zapoznać się z procesem utylizacji odpadów i zobaczyć jak wygląda to w praktyce. Zapisało się blisko 100 osób. Od 12⁰⁰ na terenie fortu dostępne były stragany, stoiska, foodtracki oraz darmowe dmuchańce dla dzieci, teatrzyk i animacje. Odbyły się również prezentacje stanowisk grup rekonstrukcyjnych tj: Panzer - Farm Chrycynno, SRH Na Wschodzie Bez Zmian Bolimów, SRH Marienburg-152 IR, SH Na Poste-

XIII Różański Piknik Militaryny przeszedł do historii. Impreza odbyła się 6 i 7 września na terenie Fortu nr I. Organizatorami byli: Burmistrz Gminy Różan - Piotr Świdorski, Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Różanie, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Różańskiej, Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Różanie.

runku, GRH Krasnosielc, Ułani Grabowo, Kurpiowska Grupa Historyczna Ostoya, Stowarzyszenie Kulturalno-Historyczne Ostoya Pamięć i Tożsamość. Było można również stanąć w kolejce po darmową grochówkę z kuchni polowej i bigos.

O 12³⁰ rozpoczął się konkurs strzelecki, w którym wzięło udział ponad 30 osób. W kategorii kobiet miejsca zajęły kolejno: Jolanta Kruszewska, Jolanta Misierewicz i Beata Napiórkowska, w kategorii mężczyzn: Dominik Niegowski, Piotr Chelchowski i Patryk Kowal. Wszyscy laureaci otrzymali nagrody rzeczowe ufundowane przez GOUK oraz ZUOP. W dalszej części odbyło się Narodowe Czytanie. Tym razem fragmenty dramatu Juliusza Słowackiego – Kordian, które przygotowała gminna biblioteka wraz z młodzieżą i nauczycielkami szkoły podstawowej. Kordian, napisany w 1834 r., to jedno z najważniejszych dzieł epoki romantyzmu, poruszające temat narodowego buntu, młodzieżczej ideowości oraz dylematów moralnych.

O godzinie 15⁰⁰ Panzer-Farm Chrycynno zaprezentował pokaz desantu czołgowego. Uczestnicy mogli zobaczyć na żywo sprawny,

jeżdzący czołg T-34, taki sam, jaki wpisał się w symbolikę Różana. Można było pooglądać stoiska militarne rozmieszczone na terenie całego fortu. O 16⁰⁰ odbył się konkurs wiedzy o KSOP, w którym do wygrania były jak zawsze atrakcyjne nagrody. W tym roku, na scenie rozstawionej na fortowym dziedzińcu, odbyły się koncerty: bluesowej grupy Enstem i hardrockowego Bez Poręczy. Po zachodzie słońca, zgodnie z tradycją odbyło się nocne zwiedzanie fortu, które poprowadził prezes SMZR - Jarosław Zygmunt. Na zakończenie pikniku wystąpił kultowy zespół, który na stałe wpisał się do historii polskiej muzyki punk rockowej - Moskwa. To brzmienie, jest dźwiękiem, jest muzyką. Tyle.

Organizatorzy serdecznie dziękują osobom zaangażowanym w przeprowadzenie imprezy i w jej organizację. Podziękowania dla artystów, publiczności oraz grup rekonstrukcyjnych, dla firmy No.1 Eventy za wszelkie atrakcje, technikę i współorganizację. Ukłony należą się strażakom OSP z gminy Różan, za czujność, obecność, sprawne i skuteczne interwencje w sytuacjach zagrożenia pożarowego i nie tylko. Do zobaczenia za rok!

J.Załęska

Przedmoście Różan – fort III w latach 1887–1961

Cd. z numeru 1-6/2024

Forty w polskich rękach po roku 1945

W wojskowych realiach nowego podziału terytorialnego Europy, w końcowym etapie likwidacji III Rzeszy przedmoście Różan znalazło się w granicach Okręgu Wojskowego nr I z siedzibą sztabu w Warszawie. Administracyjny podział kraju na okręgi i ich granice określił rozkaz Naczelnego Dowództwa Ludowego Wojska Polskiego z 1 lutego 1945 r. Gdy tylko obszar Mazowsza na północ od Narwi przestał być pasem przyfrontowym, polskie jednostki saperów skierowano do rozminowania terenu i oczyszczenia go z porzuconej amunicji. Natomiast lokalne siły cywilne ukierunkowano na likwidację fortyfikacji utrudniających gospodarce rolną oraz przeszkadzających w eksploatacji budowli komunikacyjnych. Akurat w obszarze byłego radzieckiego przyczółka różańskiego roboty dla saperów i cywilów nie brakowało.

5 kwietnia 1946 r. szef Departamentu Wojskowo-Inżynieryjnego Ministerstwa Obrony Narodowej (MON) płk inż. Zmaczyński, polecił wraz z wiosenną kontynuacją rozminowania rozpoznanie wszystkich fortyfikacji w OW, wybudowanych przed oraz podczas minionej wojny. Już 30 kwietnia szef Wydziału Inżynierii Dowództwa OW I (DOW I) mjr R. Maślankiewicz złożył meldunek ze spisem obiektów fortyfikacyjnych, lecz w okazanym zasobie dzieł istniejących do 1918 r. Różan nie figurował. W centrali zdawano sobie sprawę, że Polski zasób był znaczny, a wojskom dano zbyt mało czasu na lustrację terenu, toteż MON 18 czerwca nakazał okręgom uzupełnić rozpoznanie. Dopiero pod wpływem monitów DOW I 26 września poleciło podległym jednostkom saperów zrobić powtórny zwiady fortyfikacji okręgu. Interesujące jest, iż wówczas i w roku następnym forty różańskie umknęły uwadze WP.

Nie tyle może umknęły, ile zostały zignorowane, tak jak pozostałe prorosyjskie fortyfikacje położone nad Biebrzą i Narwią. Forty były budowlami złożonymi, o skomplikowanym narysie, wielokrotnie trudniejsze do zinventaryzowania niż schrony bierne i bojowe z późniejszego etapu rozwoju budownictwa

obronnego. Dlatego utrzymywano je na umownym marginesie niebytu, jak długo tylko się dało. Negatywnie do takiego stanu rzeczy ustosunkował się Sztab Generalny (SG) WP 14 kwietnia 1948 r. Na tej podstawie 18 maja Dowódca Wojsk Lądowych gen. broni Stanisław Popławski, wydał zarządzenie w sprawie ponownego rozpoznania krajowego zasobu fortyfikacji oraz uporządkowania ewidencji obiektów. W wykonaniu rozkazu 26 maja DOW I poleciło podległym jednostkom saperów powołać komisje rozpoznawcze i wysłać je w teren. Równocześnie dowódca OW I gen. dyw. Gustaw Paszkiewicz zwrócił się do wojewodów z prośbą o pomoc w postaci wskazywania wojsku budowli fortyfikacyjnych znanych cywilom.

Nawał pracy okazał się tak wielki, że do końca roku rosyjskie fortyfikacje nadnarwiańskie nie zinventaryzowano. 22 stycznia 1949 r. DOW I zameldowało do Dowództwa Wojsk Lądowych, że porosyjskimi twierdzami zajęto się w ramach rozpoznania czwartej kolejności. W odpowiedzi na wystąpienie zniecierpliwionego Głównego Inspektora Wojsk Inżynieryjno-Saperskich (WInzSap) WP gen. dyw. Jerzego Bordziłowskiego z 31 stycznia, dowództwo okręgu zameldowało o zakończeniu rozpoznania Osowca i Łomży oraz zajęciu się w następnej kolejności między innymi Różanem. Od 12 lutego jedna z grup saperów przebywała w Różaniu, jak wynikało z meldunku Wydziału Inżynierii DOW I z 14 lutego, prace miały zakończyć następnego dnia. Termin głównie o znaczeniu czysto symbolicznym, gdyż istotą rozpoznania było sporządzenie planów, a na to potrzeba było czasu, i to sporo. Jako pierwsze gotowe były 5 kwietnia metryki poszczególnych budowli składowych różańskich fortów. Wraz z nimi arkusze z fortami różańskimi, Wydział Inżynierii DOW I przekazał do Głównego Inspektora WInzSap WP dopiero 27 sierpnia 1949 r.

Ciekawostką jest, iż niezależne działania rozpoznawcze prowadziło Kwatermistrzostwo Budownictwa OW Warszawa, które badało obiekty między innymi fortyfikacyjne pod względem przydatności na cele koszarowe i magazyny. 7 lutego 1949 r. Wydział

Inżynierii DOW I zwrócił się do nich z prośbą o przekazanie wszystkich posiadanych planów fortów i twierdz. W odpowiedzi 10 marca kwatermistrzostwo wydało saperom między innymi plan przedmościa Różan z adnotacją, iż forty I–IV stały puste i nie przewidywano ich zajęcia.

Zarządzenie SG WP z kwietnia roku 1948 o pełnym rozpoznaniu polskiego zasobu fortyfikacji zostało wykonane dopiero 19 września 1949 r. Tego dnia Dowództwo Wojsk Inżynieryjnych przekazało szefowi SG WP komplet zgromadzonej dokumentacji. Analiza tego materiału wywołała zasadnicze pytanie: co z tego zbioru rzeczywiście mogło być przydatne wówczas i w przyszłości dla WP? Poszukiwań odpowiedzi na to pytanie dotyczyło zarządzenie szefa SG WP z 16 stycznia 1950 r. I tak, 19 stycznia Główny Inspektor WInzSap WP otrzymał polecenie szefa SG WP gen. broni Władysława Korczyca, komisyjnego przebadania użyteczności obiektów fortyfikacyjnych. Wytyczne do tego zarządzenia zatwierdził 21 lutego Dowódca Wojsk Lądowych gen. Popławski. Wyjaśniono w nich dowódcom OW, iż szczególnie chodziło o zbadanie fortyfikacji pochodzących sprzed roku 1918, tzn. cytadel, fortów i innych elementów twierdz. Mieli się wypowiedzieć, czy takie obiekty dałoby się wykorzystać na pomieszczenia dla ludzi, wszelkie składnice albo magazyny. Pierwotny termin splotu propozycji wykorzystania oraz spisów obiektów nieużytecznych skrócono z 1 października do 1 sierpnia.

Tymczasem w oderwaniu od realiów wojskowego zarządu nad fortyfikacjami i bez konsultowania się z resortem obrony, w państwowym planie 6-letnim przewidziano rozbudowę miasta Różan w kierunku zachodnim. Regionalna Dyrekcja Planowania Przestrzennego (RDPP) w Warszawie opracowała projekt budowy obiektów przemysłowych, domków robotniczych i zespołu szkół na gruntach między innymi przedmostowego pasa fortecznego. Własną wizję rozbudowy Różana mieli ojcowie miasta i zaplanowali budowę w trybie pilnym szkoły podstawowej – nie dość, że na pasie fortecznym, to na dodatek w miejscu wytypowanym w War-

Fort I w latach 50 - 70. Znajdowała się w nim rzeźnia, a później warsztaty szkolne.

szawie pod zakład przemysłowy. 8 sierpnia 1949 r. odbyło się posiedzenie Miejskiej Rady Narodowej (MRN) w Różaniu. Burmistrz Czesław Trzaska przedstawił sytuację paraliżu rozwoju miasta przez obecność pasa fortecznego w dyspozycji MON oraz powiadomił radnych o możliwej utracie kredytu uzyskanego na budowę podstawówki, jeśli RDPP nie zmieni swojego planu. MRN podjęła uchwałę wystąpienia do MON za pośrednictwem rad narodowych, powiatowej i wojewódzkiej z wnioskiem o oddanie miastu całego pasa gruntowego fortyfikacji przedmostowych. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej (PRN) w Makowie Mazowieckim wystąpiło do ministra obrony narodowej już 6 sierpnia, ale było bardziej powściągliwe. Wniosek ograniczyło tylko do fragmentu pasa fortecznego przy forcie I. Tam miasto zaprzagnęło wzniesić podstawówkę, na którą zgromadziło materiały budowlane. Chyba z racji dotychczasowego zainteresowania fortyfikacjami Różana, bardziej przez służby tyłów niż inżynierię wojskową, wniosek bezzasadnie trafił do Departamentu Żywnościowo-Mundurkowego MON. Ten, nie będąc stroną 3 października przekazał go do gabinetu ministra. Stamtąd dokument trafił do III wiceministra gen. bryg. Piotra Jaroszewicza. Z kolei ten przesłał wniosek do Głównego Inspektora WInzSap WP. Wreszcie 5 stycznia 1950 r. gen. Bordziłowski ustosunkował się do niego w piśmie skierowanym do szefa SG WP. Poinformował go, iż forty Różana nadal miały znaczenie taktyczne, tzn. mogły wspierać obronę przed natarciem przeciwnika od strony Ciechanowa, jeśli przeciwnik chciałby przebić się przez barierę Narwi na Ostrów Mazowiecką i Białystok. W jego ocenie należało skierować rozbudowę Różana na wschodnią stronę rzeki. Można było dopuścić lekką i rzadką zabudowę po stronie zachodniej, ale w sposób nie ograniczający przydatności bojowej fortów. W związku z tym dopuszczalna była budowa szkoły podstawowej, lecz w innym miejscu, nie zasłaniającym sektora ostrzału z fortu I.

Szef Oddziału III SGWP gen. bryg. Nikodem Kundarewicz poinformował 15 lutego Bordziłowskiego, iż w pełni podzielał jego zapatrywania na kwestię roli fortyfikacji Różana i lokalnych potrzeb społeczno-gospodarczych. W celu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy, skierował tego dnia polecenie do dowódcy OW I, by ten wydał opinię. Podkreślił w nim, iż należało przede wszystkim wyjaśnić, jak daleko było posunięte planowanie rozbudowy Różana i czy można było ukierunkować je na wschód. Dowódca OW I gen. dyw. Jan Rotkiewicz powołał komisję pod przewodnictwem szefa Wydziału Inżynieryjno-Saperskiego DOW I płk. Iwanowa, która między innymi porozumiała się z zarządem miejskim Różana. Nie było wątpliwości, iż rozbudowa miasta w kierunku wschodnim nie była możliwa. Tamtejsze tereny leżały kilkadziesiąt metrów niżej niż na zachód od Narwi, były bagniste, zalewane corocznie przez rzekę. Dogodne miejsca budowlane znajdowały się dopiero 2 km od koryta Narwi, więc powstałaby tam odrębna aglomeracja, nie powiązana z istniejącą. Co

do lokalizacji podstawówki oraz obiektów przemysłu miejscowego komisja nie miała zastrzeżeń do postawienia ich pomiędzy szosami do Makowa Mazowieckiego i Pułtuska, co nie zasłoni pola ostrzału fortów.

Oddział Operacyjny SG WP nie miał uwag w stosunku do opinii DOW I, wobec czego dowództwo okręgu w maju poczyniło uzgodnienia z RDPP o zmianie lokalizacji podstawówki. 31 sierpnia Departament Kwaterunkowy MON scedował na Kwatermistrzostwo DOW I przekazanie fragmentu pasa fortecznego dla Prezydium MRN w Różaniu, co nastąpiło protokołem zdawczo-odbiorczy we wrześniu.

W tym samym czasie znalazło swój finał polecenie SG WP wydane 16 stycznia 1950 r. zbadania przydatności starych obiektów fortyfikacyjnych w odniesieniu między innymi do przedmościa Różan. Otóż na polecenie gen. Bordziłowskiego z 22 lutego, dowódca OW I powołał komisję pod przewodnictwem okręgowego szefa inżynierii i saperów płk. Iwanowa, z członkami płk. Krawczycem (szef Wydziału Kwaterunkowego DOW I) oraz kpt. Łozickim (starszy pomocnik szefa Wydziału Inżynieryjno-Saperskiego DOW I). Komisja dokonała lustracji porosyjskich obiektów fortecznych i sformułowała wniosek co do ich dalszego bytu na łonie WP. W protokole z 5 września 1950 r., dotyczącym fortów różańskich, komisja odnotowała, że stały puste, zanieczyszczone i nie chronione. Miały zniszczone wszystkie instalacje wewnętrzne, brakowało drzwi i okien. W obecnej chwili i najbliższej przyszłości były zbędne dla wojska. Nadawały się na magazyny, z łączną kubaturą około 4000 m³. Zaproponowano, żeby forty przekazać Departamentowi Kwaterunkowemu MON w celu wydzierżawienia ich instytucjom cywilnym na magazyny.

Analogiczne sugestie padły pod adresem wielu innych budowli fortyfikacyjnych na terenie Polski, toteż Szefostwo Wojsk Inżynieryjnych (SzWInż) we wnioskach do prac na rok 1951 uznało za niezbędne dokonanie uzgodnień z Departamentem Obrony Powietrznej MON, Główną Komendą Terenowej Obrony Przeciwlotniczej i Głównym Kwatermistrem WP co do możliwości korzystania przez wojsko z twierdz, fortów i schronów przeciwlotniczych oraz przeniesienia tychże obiektów w zarząd wyżej wymienionych instytucji. Dynamika działań w tym kierunku była niska, bo jak wynika z dokumentów operacyjnych DOW I, zajęto się tym dopiero w roku 1952. Forty różańskie pojawiły się w sprawozdaniu SzWInż DOW I o pracach fortyfikacyjnych w okręgu wykonanych do 31 października. Jak szef poinformował gen. Bordziłowskiego, do Głównego Kwatermistrzostwa WP skierowano propozycję ich przejęcia.

Daty przeniesienia fortów różańskich w zarząd pionu kwatermistrzowskiego nie udało się ustalić. Należy jednak zastrzec, iż nadal były to budowle o statusie fortyfikacyjnym i ostatecznym decydem o ich losie był pion inżynieryjno-saperski. Bezpośrednim zarządcą fortów był Zarząd Kwaterunkowo-Budowlany Warszawskiego OW

(zmiana wojskowego podziału terytorialnego kraju nastąpiła na początku 1954 r.). W bliżej nieokreślonym momencie okręgowy zarząd przekazał w trwały zarząd i użytkowanie fort I dla Prezydium MRN w Różaniu, a fort II dla Samopomocy Chłopskiej. Na fort III, leżący najdalej od głównych szos i miasta, nie było reflektantów. W tym miejscu wypada wspomnieć o zagrożeniu, szczególnie dla takich obiektów, ze strony szabrowników. Tam gdzie wojsko nie było w stanie zapewnić ochrony dla swojego mienia, dozór majątku państwowego wspierała milicja. Na wniosek MON w kwietniu 1951 r. Komendant Milicji Obywatelskiej wydał zarządzenie o ochronie fortyfikacji przed szabrem. Między innymi należało legitymować osoby dokonujące demontaży w fortach lub wywożące z nich cokolwiek oraz sprawdzać, czy było to poparte stosownymi umowami z wojskiem. Niespodziewanie Wydział Wojskowy Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego wystąpił 20 stycznia 1959 r. z wnioskiem do MON o przekazanie w trwały zarząd i użytkowanie dla Warszawskiego Przedsiębiorstwa Leśnej Produkcji Niedrzewnej Las kilku obiektów fortyfikacyjnych twierdzy Modlin, Fortu Dębe (fort łącznikowy pomiędzy twierdzami Modlin i Zegrze) oraz fortu III w Różaniu. Wszystkie pod produkcję pieczarek. Leśników poinformowano, że musieli wejść w kontakt z Zarządem Kwaterunkowo-Budowlanym WOW, który dysponował wymienionymi nieruchomościami. Tamtejsze biuro wojskowe stosowny wniosek złożyło do wskazanego zarządu 19 czerwca. Jednak zarząd nie czuł się władny do samodzielnego podjęcia decyzji i sprawę przekazał do okręgowego szefostwa wojsk inżynieryjnych. Szef Wydziału SzWInż WOW cz.p.o. ppłk mgr inż. Czesław Piotrowski polecił swojemu starszemu pomocnikowi kpt. inż. Janowi Wielisiewiczowi, przeprowadzenie kontroli stanu obiektów wnioskowanych przez leśników oraz ustalenie aktualnych zapatrywań na ich przydatność dla wojska. Kpt. Wielisiej obejrzał obiekty w obecności przedstawicieli okręgowego wydziału kwaterunkowego oraz ministerstwa leśnictwa. W przypadku Różana ustalił, iż konstrukcja betonowa fortu była w dobrym stanie, ale pozbawiony był wszelkiego wyposażenia, w tym podłóg, okien i drzwi. W końcowych wnioskach orzekł, że fort III był pojedynczym obiektem wolnym, znajdował się w znacznym oddaleniu od garnizonów wojskowych, miał małą powierzchnię użytkową (około 350 m²), przez co nadawał się wyłącznie dla potrzeb miejscowych. Wobec powyższego 3 lipca 1959 r. ppłk Piotrowski zatwierdził gotowość przekazania fortu III resortowi leśnictwa w trwały zarząd i użytkowanie, z przeznaczeniem dla przedsiębiorstwa Las, wobec żadnej wartości dla wojska. cdn.

dr Bogusław Perzyk - 60-lecie Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych w Różaniu. Wydawca ZUOP 2022 r.

Na pewno charakterystyczne jest dla wszystkich to, że nie zdają sobie sprawy, że to co mówią, piszą czy cytują trafia też do ludzi o małym rozeznaniu z brakiem dystansu i jest bardzo dosłownie odbierane. Mogą oni nie wylapać sarkazmu, dowcipu czy przenośni. Z wolnością słowa...jak w każdej wolności trzeba być odpowiedzialnym. Więc jak masz z tym problem .....

sciencefocus.com

Naukowcy budują robota, który jest kontrolowany przez mózg w słoiku.

Żywe komórki mózgowe podłączone do biokomputera mogą być przyszłością uczenia robotów poruszania się.

Ten robot jest bardziej ludzki niż kiedykolwiek, wyposażony w prawdziwy mózg i przez niego kontrolowany. Oczywiście nie jest to prawdziwy ludzki mózg. Hodowane in vitro mózgi są tworzone w celu prowadzenia badań naukowych i integracji z robotami. Aby kontrolować robota, naukowcy stworzyli tak zwany mózg na chipie, który choć ma niektóre z inteligentnych funkcji mózgu biologicznego, potrzebuje trochę pomocy. I właśnie dzięki zastosowaniu chipa mózg może nauczyć się kontrolować robota, rozgryzać ruchy, unikać przeszkód, śledzić cele i nauczyć się poruszać ramionami. Ponieważ robot nie widzi tak jak my, mózg interpretuje świat za pomocą sygnałów elektrycznych dostarczanych mu przez chip.

W 2018 r. naukowcy stworzyli mini-mózg z DNA skamieniałych kości. Korzystając z tej techniki, byli w stanie stworzyć mózg z próbek neandertalczyka. Wszystko to brzmi niewiarygodnie ale to już się dzieje, nadchodzi era robotów, androidów i to już nie jest science fiction.

sciencefocus.com

W Islandii otwarto największy na świecie zakład wychwytywania dwutlenku węgla.

Czy dosłowne wyciąganie CO₂ z atmosfery może być jedną z naszych najlepszych broni przeciwko zmianom

klimatycznym? Absolutnie tak - twierdzi szwajcarska firma Climeworks, która właśnie zaprezentowała największą na świecie instalację do bezpośredniego wychwytywania i składowania dwutlenku węgla.

Nowa fabryka, znana jako Mammoth, znajduje się w Hellisheiði na Islandii i jest dziewięć razy większa niż Orca, pierwsza fabryka Climeworks. Mammoth ma na celu usunięcie z powietrza 36 000 ton dwutlenku węgla rocznie - mniej więcej tyle samo, co usunięcie z dróg 8 600 samochodów.

Zasilana energią odnawialną działa poprzez wychwytywanie dwutlenku węgla z powietrza, a następnie przesyłanie gazu do zakładu, gdzie jest mieszany z wodą i pompowany głęboko pod ziemię. Z biegiem czasu ta gazowana woda reaguje z naturalnymi porowatymi skałami bazaltowymi, zamieniając się w stałe minerały węglanowe, które krzepną pod ziemią. Skały pozostają tu przez tysiące lat, co oznacza, że węgiel jest bezpiecznie usuwany z atmosfery.

Obecnie stężenie CO₂ w atmosferze wynosi około 427 części na milion - codzienny pomiar wykonywany w Scripps Institution of Oceanography na Uniwersytecie Kalifornijskim w San Diego. Dla porównania, poziom emisji CO₂ jest osiągnięty w okresie przedindustrialnym (przed przemysłowym gdy na ziemi dominowało rolnictwo zbieractwo, myślistwo, rybołówstwo i hodowla) znacznie poniżej 300 części na milion.

Nie wiadomo jeszcze, czy przyczyni się to do zmniejszenia ilości węgla w atmosferze. Ale niezależnie od tego, co stanie się z naszą planetą w nadchodzących dziesięcioleciach, technologia zapewne będzie miała do odegrania dużą rolę.

Co to jest Deepfake?

Technologia deepfake służy do tworzenia zdjęć lub filmów przedstawiających ludzi robiących lub mówiących rzeczy, których nie zrobili lub nie powiedzieli.

Aby stworzyć deepfake, narzędzie jest karmione zdjęciami lub filmami przedstawiającymi aktywność, którą twórca chce przedstawić, wraz ze zdjęciami lub filmami osoby, która pojawi się jako wykonująca tę czynność. Im więcej danych zostanie nakarmionych sztuczną inteligencją, tym bardziej realistyczny będzie deepfake.

Technologia deepfake pojawiła się w 2017 r., kiedy użytkownik Reddita wykorzystał ją do cyfrowego tworzenia porno bez zgody przy użyciu twarzy celebrytek. Od tego czasu technologia szybko się rozprzestrzeniła, a do grudnia 2020 r. Deeptrace wykrył 85 047 filmów typu deepfake, a liczba szkodliwych filmów typu deepfake generowanych przez doświadczonych twórców podwaja się mniej więcej co 6 miesięcy. W 2019 r. Deeptrace oszacował, że 96% filmów deepfake krążących w sieci zawierało treści pornograficzne.

W 2018 r. już co piąty policjant zgłosił znalezienie deepfake'ów w swoich dochodzeniach, a trzy czwarte ankietowanych uważa, że rozpowszechnienie deepfake'ów wzrosło w przyszłości. Deepfake stanowią wyjątkowe wyzwanie dla identyfikacji ofiar. Technologia może być wykorzystana do zaśloneń twarzy w materiałach przedstawiających prawdziwe zżecanie się, co znacznie utrudnia identyfikację. W innych przypadkach twarz innej osoby może zostać nałożona na oryginalny obraz, co oznacza, że organy ścigania tracą czas na próby zidentyfikowania niewłaściwej osoby. Stanie się to trudniejsze wraz z rozwojem technologii deepfake, co oznacza, że potrzeba będzie dobrych narzędzi do identyfikowania, które obrazy i filmy są generowane przy użyciu tej technologii.

Finowie zaczynają produkować żywność z powietrza i energii słonecznej

Soleina, białko uprawiane z wykorzystaniem CO₂ i energii elektrycznej, zmniejszy wpływ rolnictwa na środowisko. Soleina występuje w postaci żółtawego proszku składającego się z organizmów jednokomórkowych, podobnego do drożdży używanych do pieczenia lub produkcji piwa. Firma Solar Foods, rozpoczęła produkcję w zakładzie w Vantaa, niedaleko stolicy Finlandii, Helsinkach, który będzie w stanie wyprodukować 160 ton żywności rocznie. Jest to następstwo kilku lat eksperymentów na skalę laboratoryjną.

Firma Solar Foods uzyskała już zgodę na nową żywność w Singapurze i stara się wprowadzić swoje produkty do USA i do UE - a także do Wielkiej Brytanii. Produkcja fabryki jest niewielka w porównaniu z globalnym przemysłem spożywczym, ale Pasi Vainikka, współzałożyciel i dyrektor generalny Solar Foods, ma nadzieję, że udowodnienie, że technologia działa, będzie kluczowym krokiem w kierunku zrewolucjonizowania tego, co jedzą ludzie, a białka te będą wykorzystywane w alternatywach mięsa, serach i koktajlach mlecznych, a także jako składnik zastępujący jajka w makaronach i majonezach. Według Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa wydajni rolnicy w USA otrzymują 3,3 tony soi z każdego zbioru z hektara. Dla porównania, pilotażowa fabryka Solar Foods zajmuje jedną piątą hektara, aby produkować 160 ton rocznie.

Nowe normy ciśnienia to więcej sprzedanych leków? Wyjaśniamy

Portal demagog.org.pl opublikował materiał demontujący Fake Newsa o nowych normach ciśnienia krwi, które ogłosił 30 sierpnia 2024 r. w Londynie Kongres Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego (ESC). W mediach społecznościowych zaczęły pojawiać się dezinformujące przekazy na ten temat. Na TikToku opublikowano nagranie, w którym podano, że nowe normy ciśnienia wprowadzono po to, aby sprzedawać więcej leków na nadciśnienie. W filmie słyszymy: *Ustalili nowe normy, nowe zalecenia i wskazania dotyczące norm ciśnienia tętniczego. I dalej: Wiecie, co to oznacza? Czy wy wiecie, co to oznacza? To oznacza po prostu więcej wypisanych recept. Więcej ludzi uznanych za osoby, które są zagrożone nadciśnieniem, to jest więcej kasy dla świstaczków.*

Czym różni się nowe normy od poprzednich? Nowe wytyczne opublikowane przez Europejskie Towarzystwo Kardiologiczne (ESC) dotyczą leczenia wysokiego ciśnienia krwi i nadciśnienia tętniczego. Czym różnią się zaktualizowane wytyczne od tych poprzednich? Pierwszą zmianą jest wprowadzenie nowego terminu: podwyższone ciśnienie krwi. ESC podaje: Wprowadzono nową kategorię ciśnienia tętniczego określaną jako podwyższone ciśnienie tętnicze - definiowane jako skurczowe ciśnienie tętnicze w gabinecie 120-139 mmHg lub rozkurczowe ciśnienie tętnicze 70-89 mmHg - podczas gdy nadciśnienie tętnicze pozostaje zgodne z wcześniejszą definicją - skurczowe ciśnienie tętnicze w gabinecie większe lub równe 140 mmHg lub rozkurczowe ciśnienie tętnicze większe lub równe 90 mmHg.

Jednym z ważniejszych zaleceń jest to, aby docelowe skurczowe ciśnienie tętnicze u osób dorosłych przyjmujących leki obniżające ciśnienie wynosiło 120-129 mmHg. Dotyczy to wyłącznie osób, które dobrze znoszą leczenie. Jeśli taki poziom ciśnienia nie jest osiągalny, należy dążyć do możliwie najniższego. Precyzyjne rozpoznanie i ocena stanu zdrowia mają zwiększyć szanse pacjenta na zdrowe życie i zmniejszyć ryzyko wystąpienia u niego chorób sercowo-naczyniowych. Normy ustala się w celu najlepszego i najskuteczniejszego leczenia pacjentów. Nie wszystkie metody terapii polegają na podawaniu leków. W rekomendacjach dla pacjentów znajduje się m.in. odpowiednia dieta, aktywność fizyczna czy zmiana stylu życia. Wytyczne dotyczące profilaktyki, diagnostyki oraz terapii nadciśnienia są regularnie aktualizowane, ponieważ poszerza się wiedza na ten temat. Dzięki nowym informacjom o przyczynach i przebiegu różnych schorzeń można skuteczniej je leczyć. Dlatego twierdzenie, że normy są aktualizowane, aby sprzedawać ludziom więcej leków, jest manipulacją.

Katecheza nie powinna być nauczana w szkole, lecz w parafii. W szkole powinny odbywać się lekcje religioznawstwa, które są elementem znajomości kultury. Na lekcjach religioznawstwa powinna być przekazywana wiedza o różnych religiach, choć chrześcijaństwo powinno zajmować pozycję szczególną, ze względu na jego miejsce w kulturze europejskiej. Chrześcijaństwo, obok filozofii greckiej i prawa rzymskiego, jest fundamentem europejskiej etyki i kultury - ocenił były prezes Trybunału Konstytucyjnego prof. Andrzej Zoll.

Jest kilka odwiecznych zasad, które rządzą wszystkim w życiu. Mówiąc konkretnie, trudne czasy kształtują silnych ludzi, silni mężczyźni tworzą dobre czasy, dobre czasy rodzą słabych, a słabi tworzą ciężkie czasy. Wielu nie zrozumie, ale dobrobyt w naszym kraju produkuje pasożyty, a nie bojowników życia... Tak samo jest, kiedy dajesz wszystko za darmo swojemu dziecku, które śpi cały dzień... (kk)

Religia to najgłupsza historia, jaką kiedykolwiek opowiedziano. Pomyślcie tylko! Religia zdołała właściwie przekonać ludzi, że istnieje pewien niewidzialny człowiek! Który żyje w niebie! Obserwuje wszystko co robisz, każdej minuty, każdego dnia! Ten niewidzialny ma specjalną listę, dziesięć rzeczy, których nie chce, żebyś robił. A jeśli zrobisz którąkolwiek z tych rzeczy, to ma specjalne miejsce, pełne ognia, dymu, tortur i katuszy, gdzie zesła cie, żebyś cierpiał, palił się, krztusił, krzyczał i płakał, przez całą wieczność, aż do końca czasu! Ale... on cie Kocha! - George Carlin.

Bo z tym całym netfliksiem jest jak z wędlinami. Kiedyś była po prostu SZYNKA i ona była smaczna, nie wylatywała z niej woda, nie była za sucha ani za mokra i smakowała jak szynka. Problemem było, że rzadko była i na kartki.... No, ale można było też swoją kupić. Teraz szynkę jest 15 rodzajów w każdym sklepie, elegancko wyeksponowane itd. Ale wszystkie smakują jak papier toaletowy. Natomiast z TV jest tak, że kiedyś były dwa programy i zawsze w czwartek był fajny sensacyjny serial, a w sobotę kino nocne - zwykle horror. Teraz kanałów jest 1000, telewizory jak z gwiazdnych wojen, a treść wszędzie jak papier toaletowy. Zużyty. (Wucet)

Na tej planecie najwięcej ludzi zginęło z powodu trzech ksiąg Biblii, Koranu i atlasu grzybow.

W tym państwie rządzą - bezkarne, bezcelne, cwane, wyszczerkane, chytne, chamy o mentalności hien! W tym tekturowym państwie, niezależnie od partii, nepot, przestępca czy wręcz bandyta na urządzie jest całkowicie bezkarny! Osobnicy postawieni na urzędach tylko dlatego, aby bez sprzeciwu wypełniali polecenia z góry, a nie wykonywali swoje obowiązki zgodnie z prawem, od skryby w gminie do premiera i prezydenta! Państwa mają swoje mafie, a w tym kraju mafie mają swoje państwo! Każda mafia urzędowa broni bandytów w swoich szeregach nie bacząc na nic!

Brak osobistej odpowiedzialności za podejmowane decyzje prowadzi do zidoczenia prawa! To jest największe łajdactwo! Poprzednio rządzący są tego dobitnym przykładem! A następcy też nie lepsi! (buhaha)

800 plus co miesiąc, rodzinny kapitał opiekuńczy czyli 12 000 na dziecko rocznie, wyprawka plus 300 zł, babcię 1500 zł, beczkowe 1000 zł, co roku tysiące złotych zwrotów z podatków - na dziecko... To wszystko dostają dorośli zdrowi rodzice zdrowych dzieci jest nieopodatkowane... Na samo osiemsetplus rocznie idzie 80 miliardów, a teraz jeszcze sponsorujemy ruskojęzycznych ze wschodu, więc na rodziców rocznie idzie ponad sto miliardów - na zdrowych, dorosłych ludzi, rodziców zdrowych dzieci. Zbiornik w Raciborzu 2 miliardy, szpital onkologiczny we Wrocławiu na Fieldorfa nieco ponad miliard, a i tak ciężkie stękanie było, że niby to takie drogie inwestycje i czy na pewno potrzebne. Ludzie, na zdrowych, dorosłych reproduktorów wydajemy łącznie ponad sto miliardów, czy ktoś tą patologię w końcu ukróci? Tyle zbiorników, szpitali, żłobków, czy świetlic można by zbudować, a my sponsorujemy wygodne i bez troskie życie leniwym reproduktorom. Mają na wakacje, na wyjazdy, na alkohol, na hybrydy. Popatrzenie jak wyglądają przedstawicielki kasty bogatych matek 800 plus. Każda ze zrobionymi paznokciami, jazda z fryzurą od fryzjera, wózki za kilka tysięcy, ojcowie po kilka razy w tygodniu w biederze po alkohol... Uciąż socjal dla dzieciątch, niech idą na drugi i trzeci etat, tak zawsze było. Dlaczego mamy im fundować rodzinę, a sami poświęcać przez to nasze zdrowie, stojąc w kolejkach do lekarzy, nie mając obrony na wypadek wojny, czy klęsk żywiołowych, mając słabo uzbrojoną policję, czy musząc zbierać na pomoc dla powodzian, bo państwo wszystko wydaje na zdrowych dorosłych młodych, 20-30 letnich reproduktorów, żeby oni mieli na wygodne życie. Jakim prawem rząd, aż tak bardzo faworyzując jedną grupę społeczną. Kiedy ktoś w końcu pójdzie po rozum do głowy i poucina ten socjal. Czy rząd przestanie w końcu tak patologicznie zarządzać naszymi pieniędzmi? (Taka Prawda)

Szwecja - kraj o 3-krotnie mniejszej populacji niż Polska, potrafi budować samodzielnie łodzie podwodne, pojazdy wojskowe, myśliwce, samochody pod własną marką. No, a przede wszystkim myślą, jak coś zrobić, żeby się bez sensu nie narobić. (Magnusen)

Dopóki w Polsce będzie można wykrykiwać wzniośle BÓG i RELIGIA tam, gdzie w gruncie rzeczy chodzi o władzę i pieniądze - dopóty kasta wyodrębnionych z życia dzikusów będzie regulatorem najdonioślejszych spraw społeczeństwa, z jego największą szkodą. Są bakterie, które zabija się światłem. Tadeusz Boy-Żeleński.

Gdyby zamach samobójczy był skrótem do raj, to ten, kto cie do tego namówił sam wysadziłby się jeszcze przed tobą - Imam Mohammad Tawhidi.

Zwykły poseł i wcale kokosów nie zarabia...ha ha ha. Przypominam, że każdy poseł podnosi sobie uposażenie przynależnością do komisji lub podkomisji sejmowej. Zaznaczam, że każdy poseł należy przynajmniej do dwóch takich tworów. Za przynależność do komisji otrzymuje 30% poselskiego uposażenia, a za przynależność do podkomisji 20%. Średnio dodatkowe pół pensji poselskiej za samą przynależność. Do tego pożyczki z kasy sejmowej nisko oprocentowane (2% w skali roku). I jednorazowa zapomoga (bezwrotna) w wysokości miesięcznego uposażenia. To tylko niektóre dochody posła, a do tego finansowanie biura poselskiego, kilometrówka, wyjazdy służbowe...itd. (Hipokryzja)

Zbiornik w Lubachowie ma 8mln m³. Przy spuszczeniu wody 50/70 m³/sek. woda mieści się w korycie rzeki Bystrzycy. Zatem, żeby opróżnić zbiornik wystarczyło 32 godziny. Maksymalny możliwy zrzut to 90m³/sek, ale wtedy już następują podtopienia w okolicach Świdnicy. Niestety zbiornik się przepenił i mimo maksymalnego zrztu w niedzielę (90m³/sek) doszło do przelania wody górą tamy i łącznie leciało z Lubachowa 130m³/sek. To doprowadziło do przerwania wałów na Bystrzycy i zalaniu miejscowości! A teraz to poszło na Mietków i jak nie zatrzymają, to pójdzie dalej do Wrocławia. Teraz, gdyby spuścili wodę wcześniej, to wypuszczając 70m³/sek, przy wpływie do jeziora Bystrzyckiego w najgorszym momencie 170m³/sek, mogliby zatrzymać 100m³/sek wypuszczając falę powodziową. Z tego wynika, że przyjmując 100m³/sek mogli zatrzymać falę powodziową przez 22h zanim by się przelało górą. To by wystarczyło. Fala by była długa, ale płaska i w korycie rzeki Bystrzycy. A tak to poszła taka fala, że wszystko wylało. Zrobili dokładnie to, co w 97 r., kiedy woda też przelewała się górą tamy. (olo)

Chrześcijaństwu w Polsce nie grozi dziś ani laicyzm, ani ateizm, ale parodia religii - ks. Józef Tischner.

Chiny - wspaniały system permanentnej inwigilacji, gdzie każde twoje złe wyważone słowo, może trafić do niewłaściwych uszu, a życie jednego człowieka nic nie znaczy, zgodnie z zasadą cel uświęca środki. Wspaniały to kraj, w którym z większością ludzi nie można się dogadać w języku innym niż ich własny. Wspaniałe są te miasta, gdzie powietrze jest tak gęste od smogu, że można wieszać siekiere, o chemicznej żywności i nazbyt częstych katastrofach budowlanych nie wspominając. Byłem, zobaczyłem, nie polecam. (nagły atak sp...)

WARTO PRZECZYTAĆ

Nasza przeszłość wciąż kryje się w cieniu wielkich mitów. Legenda niezwykłej husarii sąsiaduje z budami na temat obrony Westerplatte. Wiara w to, że byliśmy

spichlerzem Europy miesza się z przekonaniem o cudowności walk o Częstochowę.

Jednym z nich jest czołg-pułapka w Powstaniu Warszawskim. Jak było naprawdę można się dowiedzieć z książki *Tajemnicza Rana* Łukasza Mieszkowskiego. 13 sierpnia 1944 r. podczas powstania warszawskiego doszło do jednego z najbardziej dramatycznych wydarzeń - wybuchu niemieckiego pojazdu bojowego, w wyniku którego śmierć poniosło kilkadziesiąt osób. Przez dekady masakra urosła do rangi mitu. Po siedemdziesięciu latach autor zbiera relacje, dokumenty i artykuły na temat tego wybuchu. Z ich konfrontacji wynika, że tragedii prawdopodobnie można było uniknąć. Dlaczego tak się stało i kto ponosi za to odpowiedzialność?

Fragment książki - *Ładunek wybuchowy - ok. 500 kg trotylu, temperatura/siła wybuchu - kula ognia, w epicentrum; po 1/10 000 sek. - 3 000 °C - strefa nadciśnienia kilka 1 000 większa niż ciśnienie atmosferyczne - fala uderzeniowa (gazy, ogień), o szybkości większej od 20 Mach/25 000 km/godz. Daleko z tyłu był - efekt akustyczny (ogłuszający grzmot). Najbliżsi ludzie przestali istnieć! Do 5 m od epicentrum - rozerwani na strzępy przez podmuch, ich strzępki, fragmenty kości i metalowe guziki itp. stały się odłamkami rażącymi z nadźwiękową szybkością; stojących w odległości do 10 m - większość przypadków śmiertelnych - oderwane kończyny, rany odłamkowe itp. - być może widzieli błysk wybuchu? Dalej, ciśnienie zmniejszyło się kilkaset razy, ale nadal było zabójcze. Podmuch dotarł do ścian kamienic i wprasał w nie stojących bliżej ludzi, mury ugięły się o kilkadziesiąt centymetrów, ale wytrzymały. Runęły balkony z ludźmi i wyrwane zostały drzwi i okna z ramami. Najgorszy był los tych w odległości 10 - 20 m z powodu oparzeń i ciężkiego ranienia koziolkującymi odłamkami. Ofiarami wybuchu zostali wszyscy w promieniu do 200 m. Fala ciśnienia, temperatury i ognia rozszedła się błyskawicznie, powietrze gwałtownie wypełniło wytworzoną próżnię i nastąpił drugi podmuch skierowany do epicentrum, mniej silny i o niższej temperaturze, ale fala powietrza była wypełniona odłamkami, powodując dalsze ofiary.*

Ta wtórna fala zassała w wnętrza budynków obecnych tam ludzi wyrzucając ich na ulicę i narażając na dalsze zranienia. Powstała w wyniku wybuchu fala poruszała jeszcze masy powietrza i dymu ze zmniejszającą się energią, zanim całkowicie wygasła. Wszystko to trwało mniej niż jedną sekundę!

Numery telefonów
Urzędu Gminy w Róźnie:
29 numer kierunkowy
gminarozan.pl
rozan.bipgminy.pl

Burmistrz Piotr Świdarski
Burmistrz przyjmuje interesantów w sprawach skarg i wniosków w każdy wtorek w godz. 12.00 – 16.00 w pok. nr 22 – I piętro
76 79 120 sekretariat
76 79 121 faks sekretariat

Referat organizacji i nadzoru
76 79 120 kierownik
76 79 136 obsługa Rady i Komisji
76 79 144 administracja sieci komputerowej

Referat finansów i budżetu
76 79 132 kierownik
76 79 132 księgowość budżetowa
76 79 143 księgowość podatkowa
76 79 133 wymiar podatków i opłat
76 79 142 księgowość budżetowa szkół i przedszkola
76 79 142 płace szkół i przedszkola
76 79 134 kasa

Referat planowania przestrzennego, inwestycji, dróg i ochrony środowiska
76 79 126 kierownik
76 79 125 planowanie przestrzenne
76 79 125 stanowisko pracy ds. inwestycji
76 79 126 drogi i zamówienia publiczne
76 79 149 gospodarka mieniem komunalnym i rol.
76 79 149 ochrona środowiska

Referat oświaty, kultury i sportu
76 79 140 kierownik
76 79 140 oświata oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałania patologiom społecznym
76 79 139 działalność gospodarcza, archiwum zakładowe, kultura i zdrowie
76 79 294 sport

Urząd stanu cywilnego
76 79 127 kierownik
76 79 127 sprawy obywatelskie, wydawanie dowodów osobistych
76 79 128 promocja i pozyskiwanie środków zewnętrznych
76 79 135 obronność, obrona cywilna i zarządzania kryzysowe
76 69 177 Ośrodek Pomocy Społecznej

76 69 004 Posterunek Energetyczny, ul. Polna 991, 22 3404100 zgłaszanie reklamacji w sprawie przerw w dostawie prądu

**Zakład Gospodarki Komunalnej
Sp. z o.o.**

Tel. 76 69 159 ul. Dolna
e-mail: biuro@zgkrozan.pl
Biuro zakładu pracuje w godz. 7⁰⁰-15⁰⁰ od poniedziałku do piątku
Tel. 76 69 041 - oczyszczalnia ścieków
Tel. 606280968, 662258790 - zgłaszanie awarii

Adresy e-mail:

Urząd gminy: ugrozan@post.pl

Burmistrz: ugrozan@post.pl

Sprawy organizacyjno-kadrowe:
p.kowalewska@gminarozan.pl

Obsługa Rady i Komisji:
m.bialik@gminarozan.pl

Kierownik nadzoru i informatyki:
m.osiecki@gminarozan.pl

Administracja sieci komputerowej:
p.rzezawa@gminarozan.pl

Skarbnik, kierownik referatu finansów i budżetu: m.powirska@gminarozan.pl

Księgowość budżetowa:
a.napiorkowska@gminarozan.pl

Księgowość podatkowa:
m.mosakowska@gminarozan.pl

Podatki i opłaty:
m.bruzdziak@gminarozan.pl

Księgowość szkół i przedszkola:
i.krupka@gminarozan.pl

Rachuby, plac szkół i przedszkola:
m.skrzecz@gminarozan.pl

Kierownik referatu planowania przestrzennego, inwestycji, dróg i ochrony środowiska: c.lodygowski@gminarozan.pl

Planowanie przestrzenne:
j.oltarzewska@gminarozan.pl

Inwestycje: w.wnuk@gminarozan.pl

Drogi i zamówienia publiczne:
c.lodygowski@gminarozan.pl

Gospodarka mieniem komunalnym i rolnictwo: i.dobrosielska@gminarozan.pl

Ochrona środowiska: a.ostrowska@gminarozan.pl

Kierownik referatu oświaty, kultury i sportu: k.ogonowska@gminarozan.pl

Oświata oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie patologiom społecznym: k.ogonowska@gminarozan.pl

Sport: sport@gminarozan.pl

Kierownik urzędu stanu cywilnego:
b.kornacka@gminarozan.pl

Sprawy obywatelskie, wydawanie dowodów osobistych: b.kornacka@gminarozan.pl

Promocja i pozyskiwanie środków zewnętrznych: k.zamojska@gminarozan.pl

Archiwum zakładowe, dział. gosp. kultura i zdrowie: e.stryjewska@gminarozan.pl

997 POLICJA

71 77 391 Różan, ul. Lwowska

998, 112 STRAŻ POŻARNA

Różan, ul. Warszawska, 76 69 008

999 POGOTOWIE RATUNKOWE

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI (22) 62 102 51

800 120 226 tel. zaufania o przestępstwach w rodzinie

Pytanie do młodych

Młodzieży, gdzie jesteś! - Przyszło się zapytać, jako byłaś zawsze przyszłością narodu, dzisiaj z konsoletą, w sieci gdzieś ukryta, wolności Ojczyzny już nie czuje głodu.

Tyle, że tym faktem nie zapewnia bytu i za lepszą płacą wyjeżdża na zachód, Polska jednak prosi, złotego nie kwituj, zostań i naprawiaj fundamenty gmachów.

Ktoś, kiedyś, już rzucił nierdzewną kotwicę, kiedy chciano Polskę wyzbyć z mapy świata, ja strofami wiersza bardzo na to liczę, że przejrzyś na oczy, kiedy kłuje data.

Ribbentrop- Mołotow, na rozkaz Hitlera, paktem nieprzyjaźni podjęli decyzję, żeby naszą polskość z historii odzierać, lecz chłopcy z kotwicą mieli inną wizję.

I znakiem oporu, przez całe pół wieku, walczyli, ginęli, żeby kraj ocalić, a dzisiaj w Twe ręce, mój młody człowieku, oddali przedpole, żebyś naród scalil.

Po temu okazją jest rocznica WRZEŚNIA, żeby razem stanąć pod jedną flagą, budując na nowo pojednania przesła, tak, by naszą Polskę okryć wielką sławę.

*

Żołnierskie oddanie

My wiemy Żołnierze, skąd mieliście siłę, Żeby podjąć walkę, w ramach akcji BURZA, Gdyż będąc Narodu, najwierniejszym synem, Chcieliście zwycięstwa, na Ojczyzny gruzach.

Marzyliście przecież, by Polskę odzyskać, Nie patrząc na pomoc odwiecznego wroga, W Waszych sercach była, niepodległość bliska, Jednak do zwycięstwa, długa była droga.

Nie doczekaliście wrót wolnego kraju, Które z bronią w ręku chcieliście otworzyć, Tutaj, pod Pecynką, w bój szalenie krwawy, Rzuciliście siły, by wolności dożyć.

Lecz tu, na polanie dosięgła Was kula, Którą pluton hańby odebrał Wam życie, W kraju jeszcze długo, ogień wojny hulał, A po Was pozostał nekrolog na płycie.

Żołnierskie oddanie nie poszło na marne, Jak Baczyński, Gajcy, co legli w Powstaniu, Gdyż byliście wszyscy, krwią znaczonej ziarnem, Które kielkowało w wolności przesłaniu.

I dzisiaj, po latach, przyszła wymarzona, Przez rocznik Kolumbów, własną krwią przelana, A przez pokolenia na nowo stworzona, Wolna Polska Ziemia i dla Was wygrana.

Zenek Kozłowski